

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Diffic. 1. De sanctitate proveniente ex vi unionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

bet etiam concedi usus scientiæ experimentalis & naturalis. Denique honorificentius est sentire de Christo, quod potuerit subtiliorem demonstrationem invenire de existentia Dei, etiam infans, quam illam invenerit Aristoteles.

DICES 1. cum Lugo & Vasq. Christus non habuit regulariter ullam operationem humanam, nisi dependenter ab organis, & dispositionibus naturalibus, sicut alii homines; neque enim ambulabat v. g. antequam habuisset in cruribus organa: Ergo nec habuit operationem humanam phantasiæ, ante organum bene dispositum; Ergo nec operationem humanam intelligendi.

RESPONDETUR. Negando, quod in infantia non habuerit organa bene disposita ad phantasiam. Organa autem sunt distinguenda. *Primo* quædam sunt ad actus merè externos: & hæc perfecta Christus non habuit; hinc nec ambulabat infans, nec loquebatur. *Secundo* alia organa, ad actus internos: & hæc habuit Christus perfecta, propter supra allatas congruentias. Porro organa ad actus externos non habebat, tum ad occultandum mysterium, tum ad majorem humilitatem, per quam nos salvabat. Addo, sicut si Christus potuisset infans ire pedes in Ægyptum, bene intulissimus, potuisset illum ire ad templum Salomonis, eò, quod ista sint in eodem genere; ita si Christus potuit exercere alios actus scientiæ, & fortè, etiam per oppositos, actus scientiæ infusæ dependentis à phantasmatis itidem infusis; cur non potuit idem Christus scire per scientiam naturalem & experimentalem?

DICES 2. Quod in infantia non possit phantasiari Christus, spectat ad passibilitatem corporis.

RESPONDETUR. Quod non: quia sicut posse phantasiari non destruit in viro passibilitatem, sic nec in infante destruxisset.

DICES 3. Si verum sit assertum, quomodo Christus proficiebat sapientiâ?

RESPONDETUR. Proficiebat quantum ad homines, magis scil. illam manifestando. Proficiebat item scientiâ experimentali successivâ, sicut successivè objecta per sensus percipiebat.

ASSERO 3. Christum multa objecta habuisse scientiâ cognita, quæ non habuisset cognita, nisi ita se cum Christo gessisset Deus, atq. cum Salomone, Adamo, Prophetis; quibus res absentes, cum propria figura, & aliis conditionibus, monstrata sunt.

RATIO. Quia nulli scientia concedenda est major, quam humanitati Christi: si ergo hoc aliis hominibus factum, multò magis Christo.

Porro ut haberet Christus istam scientiam, triplici se modo potuit gerere Deus. 1. realiter & physicè præsentando illi objecta. Et hoc certè est multiplicare entia sine necessitate, & miracula; quia aliàs debuissent illi Angeli è ma-

ri transferre pisces, & è terra prægrandes bestias. 2. Potuisset Deus infundere illi nonnisi species spirituales, de illis objectis; sed iste modus non experimentalem scientiam, sed infusam fundat. 3. sine ulla cognitione sensuum, nonnisi species infundendo materiales, quales genitæ fuissent, si realiter & physicè objectum fuisset præsentatum; & hoc fundat scientiam dependentem à phantasmatis. Quod id fieri possit, suadet cum Lugone. Quia probabile nonnisi tales species infusæ v. g. Salomoni; si enim simpliciter infusæ fuissent ipsæ species spirituales, independentes à phantasmatis, potuisset in somno Salomon illis uti, utpote non dependentibus à phantasmatis; quod tamen communiter negatur, ut videre est apud Pineda, de rebus Salomonis lib. 3. cap. 10. Deinde, quando redeunt animæ mortuorum ad corpora, dicunt se vidisse flores v. g. palatia, vel certè tetros carceres & fæculentos; quæ certè per sensus non perceperunt, utpote disunitæ à corpore: Ergo nonnisi per infusæ species materiales, & phantasmata à Deo indita. Nec sequetur, otiosum fuisse intellectum agentem in anima Christi; quia etiam respectu objectorum, quorum species materialis erat immediate à Deo infusa, operabatur agens intellectus, educendo scilicet speciem spirituales, consimilem phantasmati materiali.

QUÆSTIO II.

De Sanctitate Christi.

TRIA hic consideranda venient. 1mo Sanctitas desumibilis ex vi unionis hypostaticæ. 2do Sanctitas desumibilis ex vi gratiæ habitualis. 3^{io} ex vi Capitis.

DIFFICULTAS I.

De Sanctitate proveniente ex vi unionis.

DE hoc quæritur: An Christus vi unionis fuisset sanctus, quantumvis nullam habuisset gratiam habituales? Talem sanctitatem ponunt in Christo, Suar. disp. 18. Sect. 1. Amicus disp. 6. Sect. 5. Lugo disp. 16. Sect. 1.

PRÆMITTO 1. Duplicem posse spectari sanctitatem. 1mo. Sanctitatem sumptam pro attributo, emanante ex ipsa natura divina, infinite perfecta. Attributalem sanctitatem negat Deo Hurtado, Bernal, Herize, Hemelman. Sed oppositum defendit Aldrete; quem vide disp. 46. Sect. 8. Et certè, quæcunque est taxa formandi, cum fundamento in re, conceptum alicujus attributi in Deo, eadem serviet ad formandum conceptum attributalis sanctitatis. 2do. Sumi potest sanctitas pro esse divino, competente ipsi naturæ divinæ, & Personæ.

PRÆ-

PRÆMITTO 2. *Vel maximè hic sumi sanctitatem pro esse divino; quod esse divinum tria secum trahit. Primo, in ordine ad se, ut scilicet sit objectum amabilitatis divinæ, nulli creaturæ debita. Secundo, in ordine ad operandum, ut sit principium operandi actiones Deo gratas. Tertio, per oppositionem ad malum, ut includat carentiam culpæ; hinc habitus v. g. fidei & spei remanentes in peccatore, non sunt sanctitas, quia quæ tales non opponuntur cum peccato. Hæc omnia deducit Amicus ex 1. Joan. 3. Omnis qui natus est ex Deo, (hoc autem idem est ac esse objectum supernaturalis Dei complacentiæ) peccatum non facit, (en oppositionem ejus cum peccato) quoniam semen ipsius in eo manet (en vim agendi, in semine enim tanquam in virtute continetur effectus.) Unde jam prædicata illa esse divini, habent fundamentum in scriptura.*

PRÆMITTO 3. *Concedi debere sanctificari naturam humanam ipsâ sanctitate divinâ, innuit hoc Nazian. Orat. 2. de Palchate. Perfectus autem fuit, non modo propter divinitatem, quâ nihil est perfectius; sed etiam propter humanitatem divinitate delibutam, idemque effectam, quoad id, quo perfectus est.*

RATIO etiam præmissi est. Illud est sanctum, quod in ordine ad se, est objectum Deo amabile, in ordine ad operandum, est principium actionum Deo dignarum, (supple sive elicitivum, sive significativum) & in ordine ad oppositionem cum peccato, est ei contraveniens; hæc autem omnia competunt humanitati quæ terminatur: ergo humanitas quæ terminata, sanctificatur, adeoque aliquo divino esse redditur sancta.

Punctum Difficultatis 1.

An Sanctitate attributali sanctificetur Christus?

DICENDUM est. *Sanctitate attributali formaliter non sanctificatur Christus.* Procedit, ut dixi, conclusio, de sanctitate formaliter sumpta; nam si sumatur materialiter, seu in quantum est natura divina, de hoc infra tractabitur. Conclusio ergo ut est posita.

PROBARI potest 1. Quia sanctitas attributalis est sanctitas communis toti Trinitati; sanctificatio proveniens à Verbo in humanitatem, est sanctificatio appropriata ipsi Verbo; ergo sanctitas proveniens à Verbo in humanitatem, non est sanctitas attributalis.

Hoc argumentum, si ut sonat accipiat, multum probabit, saltem per aliquos. Certè enim sanctificatur humanitas à natura divina, quæ tamen est communis toti Trinitati.

Dicentque ulterius, sanctificationem provenientem à Verbo in humanitatem, sub formali-

tate præcisè termini, esse appropriatam Verbo; non autem alio modo, licet ratione unionis derivetur.

PROBATUR 2. Non potest reddi humanitas ubicata ubitate divinâ, aut durans æternitate, aut potens omnipotentia; ergo nec potest reddi sancta, sanctitate attributali.

Hoc argumentum, ex iis non nisi sumet robur, quæ infra, ubi de sanctitate personali, afferrentur: Cur scilicet illa effectum suum tribuere possit, non autem prædicta attributa?

PROBATUR 3. Ex dictis sub initium tractatus. Impossibile est reddi naturam humanam sanctam sanctitate attributali, nisi ponatur unio per se, fundativa communicationis idiomatum, inter sanctitatem attributalem & naturam humanam: nam titulo communicationis idiomatum sanctificaretur: sed non potest dari inter naturam humanam Christi & sanctitatem attributalem unio per se, fundativa communicationis idiomatum. Quod ipsum probatur ex dictis inibi. Non potest dari unio per se fundativa communicationis idiomatum, inter naturam divinam in se, & secundum se, & inter naturam humanam; ergo nec inter sanctitatem attributalem, & naturam humanam. Antecedens ex dictis alibi constat; quia non se habent natura humana & divina, sicut complebile & completivum, in ratione naturæ. Consequentia autem probatur: quia natura divina & sanctitas attributalis sunt formalitates indistinctæ virtualiter in ordine ad prædicata physica; Ergo si natura non potest in se, secundum se, uniri unione fundativâ communicationis idiomatum, nec uniri poterit sanctitas attributalis. Dixi, quod non possit natura in se spectata uniri; quia, quod possit uniri spectata in persona, dicitur infra, ubi de sanctitate Christi procedente à natura divina.

OBJICITUR 1. Sufficit ad hoc, ut dicatur humanitas esse sancta, habere unitam sibi sanctitatem; sed potest uniri attributalis sanctitas, naturæ humanæ: imò defacto unita est; ergo illam sanctificabit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probare multum, probat enim naturam humanam Christi durare æternitate divinâ, ubicari ubitate divinâ; nam & æternitatem, & ubitatem Dei, habet sibi unitam. Directè autem dici potest, sufficere ad hoc, si uniatur sanctitas attributalis unione fundativâ communicationis idiomatum; sed tali unione non potest uniri.

OBJICITUR 2. Potest sanctificari humanitas sanctitate personali: ergo & attributali.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia cum persona, illique indistincta virtualiter sanctitas personalis, possit uniri humanitati, unione fundante communicationem idiomatum, hoc ipso poterit sanctificare humanitatem; quod non procedit de sanctitate attributali.

OBJICITUR 3. Potest deificari humanitas Deitate, quamvis Deitas non possit uniri in se, & secundum se, unione fundante communicationem idiomatum; ergo & sanctificari sanctitate attributali.

RESPONDETUR. De antecedente infra dicetur; & hoc concessio, quæ sit danda disparitas ibidem habebitur.

Punctum Difficultatis 2.

An unio Sanctificet?

ASSERO 1. *In principiis Nominalium, unionem à natura & persona, circumscriptis ut supra, non distinguendum, si accipiatur unio, secundum quod dicit ipsam personam sanctificabit hoc ipso.*

RATIO: quia ut infra dicetur, jamque repetitio suppositum est, persona sanctificat; ergo sanctificabit & unio, pro persona sumpta; cum sint omnino idem.

ASSERO 2. *In principiis Modalium, unio non est formaliter sanctificans; accepta scilicet pro illa Modalitate, & entitate intermedia.* Est assertum Lugonis contra Aldrete disp. 35.

RATIO 1. afferri solet ex Vasq. Quia scilicet humanitas Christi est infinite sancta, jam autem unio hypostatica, non est forma infinita sanctitatis.

RESPONDERI potest, quod non sit necesse, ut omnia, à quibus sanctificatur humanitas, sint infinite sancta: sed sufficit ut aliquid ex illis; ad eum modum, quo gratia habitualis sanctificat humanitatem, & tamen non est sanctitas infinita.

RATIO 2. ex eodem. Si unio hypostatica esset forma sanctificans, non posset irrationalis creatura assumi, quia non posset reddi sancta.

RESPONDETUR. In aliquorum principiis, conceditur antecedens: in aliorum negatur paritas. Nam unio est sanctificativa, si subiectum reperiat aptum sanctitati; quale subiectum non est natura irrationalis.

RATIO 3. est, per principium negativum. Quia nullum est fundamentum, & nulla necessitas, tribuendi rationem sanctificationis ut *Quod*, unioni, & tanquam formæ; sed sufficit, si sanctificet per modum viæ & medii.

CONFIRMATUR ex Lugone à pari. Unio gratiæ habitualis non sanctificat animam, sed non nisi ipsa gratia: sola enim illa sanctificat, ut *Quod*; Ergo nec unio hypostatica sanctificabit, ut *Quod*.

RESPONDENT 1. aliqui apud eundem Lugonem. Unionem hypostaticam, magis & excellentius perficere humanitatem, quam gratia habitualis, proindeque debet magis sanctificare, quam sanctificet unio ad gratiam habitualement.

CONTRA est. Tum quia ex excellentia en-

titatis non debet pensari, an aliquid formaliter sanctificet? non implicat enim, dari perfectionem specie supernaturalem entitatem, quam sit gratia; & tamen non habere vim sanctificandi; Ergo ex eo, quod unio hypostatica sit excellentior, quam gratia, non sequitur, quod sanctificet. Tum quia, etiam hac excellentia posita, sufficit ut illi competat sanctitas ut *Quo*, viæ seu medii: non autem sanctitas ut *Quod*. Tum quia quæcunque ratio ostendit, quod ab unione hypostatica sanctificetur humanitas, eadem probabit, ut advertit Lugo, quod unio, sive actio productiva unionis hypostaticæ sanctificet; nam etiam hæc repugnat essentialiter cum peccato, est principium suo modo complacentiæ divinæ, & operationum sanctarum.

RESPONDET 2. Aldrete. Unio ad gratiam habitualement non est participatio naturæ divinæ, sed unio ad participationem; at verò unio hypostatica est, secundum se, participatio naturæ divinæ: quia est immediata conjunctio cum Deo; neque mediat aliquid realiter distinctum, quod dicatur participatio naturæ divinæ. Addit, quod unio gratiæ habitualis, non jungat humanitatem immediate cum Deo, per assimilationem; hæc enim competit gratiæ: neque physicè conjungit cum Deo ipso; conjungit autem unio hypostatica.

CONTRA. Tum quia non est ratio, cur unio hypostatica non sit participatio naturæ divinæ, tantum ut *Quod*? & cur conjunctio illa physica cum Deo, non sit conjunctio non nisi ut *Quo*? adeoque & sanctificatio ut *Quo*. Tum quia reddit argumentum. Licet unio gratiæ habitualis sit immediata conjunctio, cum eo, quod est participatio naturæ divinæ, nihilque inter illam mediet, neque tamen sanctificat ut *Quod*, illam participationem conjungendo; ergo neque sanctificabit unio hypostatica, licet conjungat cum Deo, & licet inter illam & Deum nihil mediet. Rursus, unio gratiæ habitualis non conjungit cum Deo, per assimilationem: Ergo nec unio hypostatica. Item, unio physica cum eo, quod est participatio naturæ divinæ, non sanctificat ut *Quod*; ergo nec unio physica conjungens cum Deo, sanctificabit ut *Quod*. Tum quia, nullum est fundamentum istius asserti: præcipue quia, licet unio hypostatica immediate, per nos, participet personam divinam physicè, non repugnat tamen, ut tale participativum sanctificet, sed ad maximum non nisi ut *Quo*. Quæ- rere ergo restabit, cur debeat sanctificare ut *Quod*?

RESPONDET 3. Amicus, negando, quod etiam unio ad gratiam non sanctificet; cum non sola gratia sanctificet simpliciter, licet sola sanctificetur *Quod*.

CONTRA: Tum quia, si per sanctificare simpliciter accipiatur concretum sanctificativum, ex sanctificativo ut *Quo*, & ut *Quod*, sic in-

dubie

dubie sanctificat etiam unio ad gratiam; sed id concedendum erit etiam actioni productivæ illius unionis, & illius gratiæ, quam nemo dicit sanctificare, sed solum producere sanctificationem. Et si per Amicum illa unio non sanctificat ut *Quod*; nec sanctificabit ut *Quo* unio hypostatica. Tum quia in aliis materiis, quem effectum præstant formæ naturales, eundem præstat unio, non nisi ut *Quo*, medium, & via; ergo etiam, quem effectum præstat persona divina, eundem non potest præstare unio hypostatica minus principaliter, sed solum præstabit, ut *Quo*, ut medium, ut via. Antecedens probatur. Unio non est forma etiam minus principalis vivendi, denigrandi, & sic de alio: ergo verum est antecedens. Tum quia unio illa hypostatica (ut de minori discurratur) vel confert sanctitatem creatam, vel increatam? non increatam: quia ipsa est creata; non etiam creatam; quia vel illam confert per se, vel per aliud: si per aliud: id aliter explicari commodè non poterit, nisi quod conferat illam ratione personæ, quam unit. Non etiam per se: quia illa non nisi per se sanctificat, à quibus, si vim sanctificandi auferas, non manebit idem essentialiter; sicut si gratiæ vim sanctificandi auferas, non erit gratia sanctificans: item, illud per se est principium ratiocinandi, à quo, si vim ratiocinandi auferas, jam non erit anima humana; ablatà autem vim sanctificandi unioni, manebit eadem entitas, adhuc enim nec est sanctificativum sanctificabili. Per hoc tamen non nego, possibile esse modalitatem, in Principiis modalistarum, & sanctificationem & unitivam; sed quod præsens etiam modalitas sit talis, nullum fundamentum est in autoritate Sacra.

DICES I. cum Amico. Patres non raro ipsi unioni tribuunt rationem sanctificandi.

RESPONDETUR. Patres tribuisse vim sanctificandi unioni, qualem agnoverunt; non agnoverunt autem ullam intermediam, sed tantum naturam prout terminatam, & personam prout terminantem. Vel certè, ut dicit Vasquez, nihil plus voluerunt; quam, quod humanitas sit sanctificata à Deitate conjuncta humanitati, hoc autem illum immerito dixisse, Amicus non probat. Denique, accipi id potest de sanctificatione ut *Quo*, non ut *Quod*. Cum quia interpretatione accipientur adhuc verba Patrum, ut sonant; quia, quod est nemine cogitantur *Quo*, quidquid de illo dicitur, dicitur de ut *Quo*; cum ergo unio sit ratio ut *Quo*: sanctificatio de illa dicta, erit sanctificatio ut *Quo*.

DICES 2. cum eodem. Unio hypostatica, etiam ut modus creatus, distinctus à persona Verbi, participat inchoative & ut *Quo*, sanctitatem: pugnat cum omni peccato: &c. ergo sanctificat.

RESPONDETUR. Si id procedat de sanctitate ut *Quo*, concedetur totum. Addo, hæc o-

mnia convenire posse, suo modo, actioni, quæ producit illam unionem.

DICES 3. cum eodem. Unio hypostatica, ita se habet ad sanctificandam humanitatem, sicut visio Dei ad animam beandam; sed visio Dei habet se ad animam beandam ut ratio formalis: ergo & unio. Major probatur. Quia sicut visio est, quæ, ut viâ intentionali, communicatur beato objectum beatificum; ita unio hypostatica est ratio, quæ, ut physicâ viâ, communicatur humanitati persona.

RESPONDETUR. Negando minorem. Quia nihil creatum beare nos potest, tanquam forma beandi: cum ergo visio, illa sit quid creatum, beare nos non potest tanquam forma: sed non nisi tanquam medium, conjungens nobis formam beantem, hoc est, ipsum Deum. Deinde, illa visio non potest habere rationem formæ, nos ultimò beantis; ergo habet rationem formæ non ultimò beantis; adeoque non habet rationem beantis: quia beatitudo est ultima & completa felicitas. Disparitas etiam dari potest, quia visio objectum increatum transfert in se, illudque intentionaliter repræsentat: vicijus repræsentationis, & similitudinis cum objecto, potest imitari conditionem beatificativo objecto debitam; jam autem unio, nec est physica, nec intentionalis similitudo personæ sanctæ; hinc fit, ut non habeat derivatam illam in se perfectionem, vicijus, quæ talis, formaliter sanctificet.

DICES 4. cum Aldrete. Perfectiùs conjungitur humanitas cum divina natura, per unionem hypostaticam, quàm per gratiam habitualement; nam perfectiori modo, per talem unionem participatur natura divina, nempe per immediatam conjunctionem, physicam & realem, ad naturam divinam, vel personalitatem; gratia autem habitualis participat naturam divinam, per assimilationem.

RESPONDETUR. Perfectiùs ut *Quo*, uniri humanitatem divinæ naturæ per unionem hypostaticam: cum sit essentialiter alligativa personæ divinæ; sed non conjungit perfectiùs ut *Quod*: cum hoc illi, nec natura illius vendicet, nec asserat auctoritas.

INSTAT idem I. Ratione unionis formaliter debetur Christo, ex S. Thoma, cultus hyperdulæ; ergo & debetur humanitati carentia peccati, & principium supernaturale honestè agendi.

RESPONDETUR. Cum ei, quod est essentialis alligatio personæ divinæ, necessariò innectatur ratio entis singulariter excellentis, cum in illa ipsa ratione ut *Quo*, sit ens excellens, ideo, non immerito, etiam ratione ejus præciè, poterit ei tribui cultus hyperdulæ; jam autem ipsa essentia illius alligationis non exigit hoc, ut illa, ut *Quod*, expellat peccatum, vel asserat principium operandi honestè; imò id esset illi non propor-

proportionatum: rationi enim ut *Quo*, si concedatur sanctificatio, proportionatior erit sanctificatio ut *Quo*.

INSTAT 2. Dubium esse non potest, perfectius possideri divinitatem, per unionem hypostaticam, quam per gratiam habitualement; nam illa est melior possessio alicujus boni, quæ facit, ut tale bonum reddat meliorem naturam possidentem: per divinitatem autem maxime redditur humanitas amabilis.

RESPONDETUR. Possideri unionem hypostaticam perfectius Deum; sed tanquam per rationem ut *Quo*, non autem per ut *Quod*; redditque ut *Quo* naturam humanam possidentem meliorem; sed non ut *Quod*.

INSTAT 3. Possessio melioris boni, semper, cæteris paribus, est perfectior: Ergo & major possessio, si cætera sint paria, erit perfectior; sed possessio divinitatis per unionem hypostaticam, est major: Ergo.

RESPONDETUR. Per unionem hypostaticam, haberi ut *Quo*, majorem possessionem divinitatis, sed non ut *Quod*; cum tamen ipsa gratia habitualis sit possessio ut *Quod*: cum ejus entitas sit, esse ut *Quod*, participationem ipsam naturæ divinæ in se.

DICES 5. cum eodem. Unio hypostatica, ratione sui formaliter opponitur cum peccato, perfectius enim possidet summum bonum, quam visio beata, quæ tamen expellit peccatum; Ergo unio est forma sanctificans.

RESPONDETUR. Quod unio hypostatica perfectius, ut *Quo*, opponat se peccato, & possideat Deum; sed non tanquam ratio ut *Quod*: quod fortè etiam non convenit visioni.

DICES 6. cum eodem. Unio hypostatica est longè majoris perfectionis, quam gratia habitualis; & tamen difficile apparet, formam sanctificantem superari à forma non sanctificante; nam forma sanctificans reddit dignum amicitia Dei: quod non præstat forma non sanctificans.

RESPONDETUR. Unionem hypostaticam, tanquam rationem *Quo*, esse perfectiorem; consequenter ut *Quo* etiam sanctificare. Deinde, quæ sunt ex diversa serie, possunt se superare, & superari; & ita substantia in ratione entis, melior est præ gratia, quæ est accidens: licet à gratia superetur ordine; multæque aliæ instantiæ ostendunt, quod id possit fieri; & suadet argumentum negativum, Non repugnat.

DICES 7. A Patribus Incarnationis mysterium exaltatur tanquam excellens divinus effectus; ubi non commendatur personalitas Verbi, quia hæc non est effectus divinæ omnipotentia. Unde etiam ab Augustino, appellatur hæc unio, summa gratia, dicit item Bernardus, quod hæc unitas præcellat cunctis aliis, præter unitatem Trinitatis.

RESPONDETUR. Concedo, commendari unionem hypostaticam, tanquam excellentem effectum; sed nego, quod hoc titulo debeat esse jam sanctificativa, ut *Quod*. Rursus, donum, & gratia coincidunt; hinc si unio hypostatica est donum gratuitum datum humanitati, erit etiam gratia; sed nego, quod gratia, sumpta simpliciter pro dono, coincidat cum sanctitate. Bernardus solum dicit, unionem hypostaticam, esse reliquis unitatibus admirabiliorem, quia unum illud personale, primò ineffabile est post Trinitatem; imò si ex hac unitate arguendum esset, probabitur, unionem hypostaticam non sanctificari humanitatem: quia nec unitate Trinitatis formaliter sanctificari potest.

INSTAT 1. idem. Unio hypostatica, essentialiter postulat magis perfici intrinsecè, per sanctitatem increatam; hæc autem exigentia est perfectior, quam gratia habitualis.

RESPONDETUR. Illa exigentia est ut *Quo*: consequenter non fundabit rationem sanctificantis ut *Quod*; titulo etiam perfectionis, ut dictum, non fundatur vis sanctificativa.

INSTAT 2. Bernal apud eundem. Unio hypostatica producit gratiam habitualement physicè, vel saltem ratione illius debetur Christo gratia.

RESPONDETUR. Negando antecedens. Eo etiam concessio, nihil sequitur: quia, si actio productiva gratiæ non sanctificat ut *Quod*, cur unio productiva gratiæ, sanctificabit ut *Quod*? nec debent causæ æquivocæ præstare hoc formaliter, quod suis effectus. Debetur autem gratia ratione unionis, tanquam exigentis ut *Quo*; sed inde non sequitur, quod sanctificetur ab illa exigentia formaliter, sed tanquam ab exigentivo sanctitatis.

INSTAT 3. Bernal. Ratione unionis debetur Christo cultus supremus hyperdulæ: hic autem titulus non debetur nisi titulo sanctitatis.

RESPONDETUR. Sufficit unioni debeat titulus sanctitatis, ut *Quo*.

Punctum Difficultatis 3.

An Persona divina, prout condistincta à natura divina, sanctificet formaliter?

ASSERO I. Personam divinam, prout condistinctam à natura divina, sanctificare formaliter, non rectè ex eo præcisè deducitur, quia est idem realiter cum divinitate.

RATIO: quia licet illa persona, prout condistincta à natura virtualiter, nihilominus eam realiter involvat: licet item virtualis aliter stet cum identitate reali: nihilominus, non potest præcisè exinde deduci, quod sanctificet formaliter in sensu reali; quia etiam non potest reduci, quod personalitas in sensu reali communicetur, communicatà naturā.

DICES

DICES 1. cum Lugo, disp. 2. Sect. 4. num. 68. Quod scilicet una perfectio prout condistincta virtualiter ab alia, contineat illam virtualiter, quatenus postulat cum ea identificari sic & personalitas virtualiter continet naturam, in quantum petit cum illa identificari.

RESPONDETUR. Petere identificationem, non facit, ut in sensu reali competat id petitivo, quod competit ei, cum quo petit identificari; nam personalitas divina petit identificari cum eo, quod communicatur, non tamen ipsa in sensu reali communicatur. Hæc intelligi & defendi debent, ex dictis repetitò, circa distinctionem virtualem, in ordine ad prædicata physica.

DICES 2. Virtualitas illa non obest, quominus illa persona sit Deus nemine cogitante; ergo nec obest, quominus sit sancta.

RESPONDETUR. Indubiè nemine cogitante est sancta; sed inde non sequitur, quod præcisè ex eo, quod sit realiter sancta, possit habere rationem sanctificantis; quia etiam persona, est idem realiter cum eo, quod communicatur, tamen, etiam in sensu reali, non communicatur.

DICES 3. Quamvis, in prædicato, *Communicatur, non communicatur*, & aliis similibus, intercedat virtualitas, potest tamen non intercedere in prædicato *Sancti, & Divini*; ergo sanctificabitur titulo identificationis realis.

RESPONDETUR. Non titulo identificationis, sed titulo indistinctionis virtualis, à prædicato *Sancti*.

An autem possit personalitas divina, non distinguui virtualiter, ab aliquibus prædicatis naturæ divinæ, in distinctis virtualiter ab ipsa natura? de hoc dictum alibi. Posset hoc negari: quia hoc ipso daretur distinctio virtualis, inter illas ipsas virtualitates in Deo, quasdam distinctas à personalitatibus, & quasdam non distinctas; nam aliquibus ex illis in sensu reali conveniret id, quod convenit personis: aliquibus verò non conveniret; hoc autem esset multiplicare virtualitates, sine necessitate. *Pro sequentibus assertis*

NOTANDUM est. Eandem personam Verbi condistinctam virtualiter à natura divina, etiam prout ita condistincta est, dupliciter sumi posse. *Primo* prout divina personalitas est. *Secundo* prout simpliciter personalitas, abstrahendo ab illa & præcindendo, etiam formalitatem divinæ, & cuiuscunque aliis formalitatis. *Hoc notato*

ASSERO 2. *Personam Verbi etiam condistinctam virtualiter à natura, si sumatur prout persona divina est, adhuc sanctificare humanitatem formaliter.*

RATIO 1. asserti est. Quia ita sumpta, adhuc dicitur divinum esse; si ita sumpta dicitur divinum esse: ergo humanitas, sub hac formalitate terminata, habet divinum esse; ergo habet & sanctita-

tem; nam habere sanctitatem, in præsentia, non plus importat, quam habere esse divinum.

RATIO 2. Quia personalitas sic sumpta adhuc habet tria illa requisita ad sanctitatem, supra enumerata.

RATIO 3. Quia sub quacunque formalitate, ipsam deitatem dices sanctificare, sub eadem proportionaliter dicam, etiam personam, quæ divinam, sanctificare; Ergo si illa sanctificat, etiam persona divina sanctificabit.

ASSERO 3. *Personam Verbi, condistinctam virtualiter à natura, si sumatur non prout divina est, sed abstractè à formalitate Deitatis, non sanctificare formaliter.*

RATIO 1. asserti est: quia & sanctificaret, & non sanctificaret. Sanctificaret ut supponitur: non sanctificaret autem, quia & diceret esse divinum, & non diceret: non diceret, quia supponitur præcisè esse à divinitate; diceret autem, quia omnis sanctificatio importat esse divinum, unde præcisè personalitas, nec rationem finitæ, nec rationem infinitæ dicit, ut visum in 1. par.

RATIO 2. Quia formalitas sanctitatis, & formalitas personalitatis, non sunt eadem, differunt enim definitionibus; ergo cum consideratur aliquid secundum rationem personæ, non consideratur secundum rationem sanctitatis; Ergo sub illa ratione, sub qua consideratur in ratione personæ, non potest concipi, tanquam principium sanctitatis; Ergo nec esse formale principium sanctitatis: cum per principium formale sanctitatis, pro nunc, non plus intelligatur, quam esse aliquid conceptibile, tanquam formam sanctificantem.

RATIO 3. Homo, spectatus secundum solam animalitatem, & prout abstractus à rationalitate, non est formaliter principium ratiocinandi; aliàs animal abstractum, & secundum se spectatum, ratiocinaretur: quod suppono ex Metaphysica, & Logica, falsum esse; ergo & persona Verbi, spectata secundum solam rationem personæ, & non secundum rationem divinæ, non potest esse ratio formalis sanctificandi. Probatur consequentia paritate rationis: eò quod formalitas ratiocinii, à formalitate animandi, diversa sit, sicut etiam diversa est formalitas sanctitatis, & diversa formaliter ratio personæ.

CONFIRMATUR. Demus, per impossibile, personam Verbi reddi sanctam distincta realiter sanctitate, annihilaretur illa sanctitas, non erit jam physicè & realiter sancta persona Verbi: Ergo etiam, cum, ratione præcinditur ab illa esse divinum, ratione nostra non erit divina; Ergo nec sancta, cum sanctitas, divino esse sit definita. Ergo ulterius nec sanctitatem ratione nostrâ tribuere poterit, quæ talis. Contra hoc tertium assertum, quod objici posset, solvi debet ex materia metaphysica & logica de Præ-

cisio-

cisionibus. Secundum assertum habet hic proprias suas difficultates.

DICES I. Non apparet, quid persona prout condistincta à divinitate, dicat rationem divinam?

RESPONDETUR. Quando accipitur persona divina, & tamen prout condistincta à divinitate, sumitur tunc ex eo, quia ipsa virtualitas illius personae, in suis intrinsecis, habet inclusam rationem divinam; vi cuius, petit esse persona, divinam naturam per identitatem terminans; ita ut intuendo illam virtualitatem, in ipsis illius intrinsecis praedicatis, eluceat ratio personae non humanae, nec ratio suppositi cuiuscunque, sed ex essentia sua terminativi, per identitatem, non nisi naturae divinae; & hoc facit involvi in illa ipsa persona rationem divinam, adeoque sanctificativi. Unde competit illis personis esse divinum, non sumptum pro Deitate, sic enim deberent dari tres Dii relativi; sed sumptum pro dicente ordinem ad Deitatem.

INSTABIS. Illae personae dicunt etiam existentiam ad identificari infinitudini divinae, & tamen non datur in illis esse infinitum personale: ergo nec dabitur esse divinum.

RESPONDETUR. Sicut datur esse divinum personale, derivatum ab esse Deitatis in obliquo, non verò à Deitate: unde non dantur per nos tres Deitates relativae: ita concedi potest, dari esse infiniti in personis, derivatum ab eo, quod personalitates illae sint debita naturae infinitae: adeoque sint, ut ita dicam, non Nominativè, sed in obliquo infinitae: hoc est, infinitae naturae debita, dicentesque ordinem ad identificari infinitae naturae. Rursus potentia identificari infinitudini in personis, est potentia identificari naturae, quae dicit infinitudinem; non est autem potentia inclusa in ipsamet persona: quia persona, ex conditione personae, naturam petit, non autem ea, quae per se quae talia non sunt personabilia, qualis est infinitas; consequenter nec in illa potentia, fundabitur infinitas: sed illa tenebit se à parte naturae praecise; datur autem potentia in persona divina, ut sit naturae divinae, adeoque ut sit divina. Denique esse divinum rectè salvatur, ex solo petere identificari divinae naturae: quia esse deitatis, licet aliquid non sit Deitas virtualiter, esse inquam Deitatis, salvat esse divinum; consequenter competet personis esse divinum; jam autem esse infinitum non salvatur praecise, per petere esse infiniti, consequenter haec potentia in personis, non salvabit esse infinitum earundem.

DICES 2. ex Lugo. Personalitas Verbi, prout condistinguitur virtualiter à natura divina, non sanctificat formaliter ipsum Verbum; ergo prout sic, non poterit formaliter sanctificare naturam humanam. Quod enim in se non est sanctitas, non potest sanctificare humanitatem.

Antecedens probatur. Ab illo sanctificatur formaliter Verbum, à quo habet formaliter primam radicem beatitudinis, nam sicut in nobis sola gratia habitualis est radix visionis & beatitudinis, & non alia: ita Deus dicitur sanctus à sola sua natura divina, quae est prima radix beatitudinis illius.

RESPONDET I. Lugo. Propter hoc argumentum, probabile sibi videri, non dari proprias tres sanctitates relativae, sed unam essentialem communem & absolutam, Et quamvis admittat tres perfectiones relativae, non tamen tres beatitudines, vel sanctitates; haec enim omnia sunt absoluta, nec multiplicantur in relationibus. Addit tamen, licet personalitas non possit esse ipsi Verbo prima radix beatitudinis, potest tamen esse talis radix, unita naturae humanae: quia ita perficit illam, ut communicetur ei, titulo hoc, haec hereditas aeternae beatitudinis; licet enim hanc hereditatem accipiat, etiam intuitu naturae divinae sibi communicatae: accipit tamen in super eam intuitu personalitatis: à qua non minus redditur amabilis immediate, quam reddatur amabilis mediatè à natura. Nec obest, quod respectu ipsius Verbi non sit personalitas prima radix: eadem enim forma potest esse sanctitas respectu unius subjecti, & non respectu alterius, propter diversam capacitatem.

Hac responsio

NON SATISFACIT I. Negabunt enim oppositi, vi personalitatis communicari à Deo hereditatem beatam humanitati, supposito quod negent sanctificari formaliter humanitatem, à persona Verbi.

NON SATISFACIT 2. Quia illud, quod forma in se non habet, non potest alteri dare titulo conjunctionis & unionis. Tum quia nemo dat quod non habet. Tum quia ly sanctificare non plus dicit, quam subjectum capax, formam sanctitatis, & unionem; si ergo aliquid non sit forma, sanctificans in se, qui unione reddetur forma sanctificans? Tum quia si anima rationalis, de se non esset rationalis, solà conjunctione, non posset reddi rationalis, & dans rationalitatem toti; Ergo & persona, solà conjunctione, non potest reddi radix beatitudinis, & forma sanctitatis.

NON SATISFACIT 3. Quia quamvis possit idem respectu unius subjecti esse forma sanctificans, & respectu alijs subjecti non sanctificans, id tamen procedit ex suppositione incapacitatis subjecti; sed Verbum est subjectum capax sanctitatis: & cur non etiam danda titulo personae, si ipsa dicatur in se esse sancta?

ADDO, quamvis aliquid, in genere causae efficientis, facit conjunctum id, quod non facit separatum; ut cum unus carbo cum alio liquat aurum; nihilominus ut aliquid ex conjunctione cum alio praestare possit id formaliter, quod forma-

formaliter sibi ipsi non est, id omnino impossibile est: quia enim, esse aliquid formaliter alteri tale, est esse per suam entitatem alteri tale: si in seipso non est tale, quomodo per suam entitatem alteri erit tale? consequenter, quomodo effectum formalem suum tribuet?

RESPONDET 2. Amicus, & docet, personalem Verbi communicare naturam humanam sanctitatem participatam à natura divina, ut à prima radice; est tamen respectu humanitatis ipsa persona, prima radix: ad eum modum, quo gratia dicitur prima, quæ aliam in subiecto non supponit; quæ fuisset secunda, si aliam in subiecto supposuisset. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia quæro, an seipsa persona sit prima radix, vel non? si est: ergo datur triplex radix, secundum triplicitatem personarum. Si autem non est: quomodo alteri, ut dictum immediate, erit prima radix beatitudinis? Tum quia quæro, an personalitas Verbi, quæ talis, sit radix beatitudinis, & quæ talis sancta? si non: ergo non habetur fundamentum, quod sanctificet; si sic: cur non etiam sanctificabit ipsammet personam divinam? Tum quia, si ita se habet persona ad sanctificandum Verbum, quemadmodum gratia, comparata ad aliam gratiam: sicut homo sanctificatur etiam secundam gratiam, ita & Verbum sanctificabitur personalitate. Deinde, quamvis esse primum, & esse secundum, si non nisi secundum subiectum spectentur, salvari possint; id tamen non est universaliter verum. Nam si humanitati, iam informatæ prius gratiâ habituali, accederet unio hypostatica, indubiè per oppositos, natura divina esset illi prima radix sanctitatis, antecedentiaque illa prioris gratiæ non faceret, quominus in suo genere esset natura divina prima radix: cur ergo etiam non erit ipsa persona, in suo genere, prima radix sanctificandi, etiam Verbo?

RESPONDETUR 3. Verbum dupliciter sanctificari intelligitur, idque etiam in seipso. Primum per aliquid simpliciter primum & præsuppositum: & hæc sanctitas habetur à natura, ad hancque sumptam sanctitatem pertinet, esse primam simpliciter radicem beatitudinis. Deinde potest intelligi, quod sanctificetur per modum ultimò completivi, in sua tamen ratione primi & divini; & sic sanctificare, spectabit ad ipsam personam: quæ etiam est prima radix beatitudinis, sub ratione ultimò completivi, idque per virtualitatem aliquam divinam; ex quo etiam colligitur, quod eodem modo sanctificare possit humanitatem, illammet personalitatem divinam.

INSTABIS I. Sequitur exinde, quod sint tres sanctitates relativæ.

RESPONDERI posset. Sicut cum dico, anima rationalis est anima humana: corpus sic or-

ganisatum est corpus humanum: non sequitur inde, quod sint plura esse humana; sic nec sequitur, quod sint plura esse divina, quamvis dicam Patrem esse personam divinam, itemque alias personas esse divinas. Et sicut esse hominis, dicit esse completum, adeoque hoc ipso, quia v. g. anima non est esse completum, non est homo, sed aliquid hominis; sic etiam, quia esse divinum applicatum personæ est incompletum, seu non importans in sua virtualitate naturam; fit, ut hoc ipso dicatur esse non nisi aliquid deitatis, aliquid sanctitatis, hoc est terminus ejusdem. Dicit etiam posset, dari tres sanctitates relativæ, sicut dantur tres perfectiones relativæ. Quare autem exinde non sequatur, dari tres Deos relativos, dictum in 1. parte. Et certè, triplex illud esse divinum, non aliud est, ut dictum, quam tres personæ, exigentes identificari uni deitati; tales autem exigentiæ, potius fundant unitatem Dei; ad eum modum, quo ly Humana, dictum de anima, & de substantia corporea, non fundat plures homines relativos.

INSTABIS 2. Ergo & dabuntur tres omnipotentia relativæ; nec poterit dari regula taxandi, quænam multiplicentur, & quæ non multiplicentur?

RESPONDETUR. Regulam hanc esse imprimis auctoritatem sacram, quæ admittit tres adorandos; consequenter inferri potest, dari tres sanctitates relativæ. Dari autem tria adoranda in Trinitate, docet Nycænum II. quod approbat Tharassii professionem. *Secundum inquit, singularitatem personarum, tria adoranda.* Et Athanasius, *Trisagion tribus personis aptari dicit: quod inquit, præter Trinitatem nefas sit quemque istius modi honoribus affici.* *Secundum taxativum est.* Ea necesse est multiplicari in Trinitate, quæ nisi intelligantur multiplicari, erunt personæ illæ nihil; unde debent admitti tres perfectiones relativæ. Ea item, quibus non multiplicatis, personæ divinæ non erunt constitutæ in ratione Personæ divinæ quæ talis formaliter: non essent autem constitutæ in ratione personæ divinæ, si non intelligerentur petentes identificari deitati; adeoque si non essent divinæ completivè, consequenter, si non essent hoc sensu sanctæ. Potest autem intelligi persona divina, licet ponatur non nisi omnipotens, vel immensa per essentiam, ponereque, quod persona quæ talis, v. g. Verbi, petat identificari naturæ divinæ, non est transferre prædicata deitatis in personam; transferrentur autem, si poneretur personalis omnipotentia, vel immensitas. Quæ omnia in hoc resolvuntur. Ea sunt multiplicanda in Trinitate, quæ nisi multiplicentur in Trinitate, non erit Trinitas, quæ tamen multiplicationem involvit; non esset autem Trinitas, si personæ in se essent nihil, vel dicendo oppositionem nihilo, si non dicerent exigentiam ad identificari naturæ divinæ; hoc ipso enim non essent illæ personæ

sonæ divinæ, adeoque nec constitutivæ Trinitatis; ex quo duo sequuntur jam præacta, quod personæ & dicant perfectionem, & habeant virtuale esse divinum explicatum, adeoque sanctificativum; Non multiplicatâ autem omnipotentiâ &c. adhuc stabit Trinitas, consequenter, nulla omnipotentia multiplicanda necessitas.

INSTABIS 3. Persona divina jam supponit communicatam primam radicem sanctitatis humanitati, nempe ipsam Deitatem; ergo ipsa non potest esse prima radix.

RESPONDETUR. Potius natura præsupponit sanctitatem communicatam à persona, quia persona immediatè unitur, natura autem mediâtè; non tamen se impediunt ad invicem ad sanctificandum: quia illa sanctitas alia ratione reperitur in natura, nempe tanquam in primo præsupposito; & aliter in persona, tanquam ultimò completiva.

Hæc Responsio 3. fulcitur autoritate Lugonis, qui dicit; Personalitas licet non sit formaliter natura, est tamen formaliter entitas divina, cujus participatio tribuit jus ad beatitudinem, sicut participatio naturæ divinæ.

DICES 3. Sanctitas formalis stat in esse Filii Dei, seu in participatione naturæ divinæ; hinc gratia justificans est sanctitas formalis, quæ constituit creaturam in esse Filii Dei, estque participatio naturæ divinæ; sed persona Verbi, prout condistincta à natura, non est ullo modo natura divina; ergo persona prout condistincta non sanctificat.

RESPONDETUR. Condistinguendos esse hos terminos; aliud enim est formaliter, esse Filium Dei; aliud esse participem naturæ divinæ; aliud esse participem esse divini. Si dicas, quod sanctitas sit forma constituens in esse Filii Dei: debetis moderari doctrinam; nam ipsa natura divina, persona item Patris & Spiritus Sancti, non haberent sanctitatem, quia nulli ex his competit esse Filium Dei; licet verum sit, per aliquam sanctitatem, hoc est, per gratiam datam puræ creaturæ, fieri nos filios Dei. Si autem nomine sanctitatis, intelligas participationem naturæ divinæ: sic sanctitas conveniet omnibus tribus personis, propter identitatem cum natura divina; sed excludet jam sanctitatem omnem personalem, cujus asserendæ allatum est fundamentum. Denique sanctitas accipi potest, pro esse divino: & hæc ratio est communis sanctitatis: nam & esse Filium Dei, sive naturalem, sive adoptivum, est habere esse divinum; competit item participationi naturæ divinæ; & sub hac formalitate esse divini, competit etiam personæ, sanctificabitque persona humanitatem. In forma aptatur solutio; Sanctitas formalis, stat in participatione natu-

ræ divinæ, secundum suam rationem communem spectata. Nego; licet id habeat, secundum rationes particulares spectata; consequenter persona non sanctificabit sub hac formalitate sanctitatis, sed nonnisi sub formalitate esse divini. Quod autem sanctitatis nomine veniat esse divinum, faver præter dicta Catechismus Pii V. qui appellat gratiam *qualitatem divinam*; & Cyrillus lib. 4. in Joannem qui eam appellat *formam divinam*.

DICES 4. Si personalitas divina sanctificat, ergo & persona creata sanctificabit; nam si participatio creata divinæ naturæ sanctificat, etiam participatio personæ divinæ sanctificabit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probare multum; quia probat etiam per esse naturæ humanæ sanctificari hominem, quia est participatio naturæ divinæ natura humana: sicut ergo in participatione naturæ divinæ, datur participatio in ratione naturæ, quæ non sit specialis, adeoque nec sanctificativa; ita potest dari participatio personæ divinæ non specialis, adeoque non sanctificativa.

DICES 5. Non sanctificat omnipotentia: ergo nec persona divina. Quod ipsum sic aliter proponitur. Non rectè dicitur, ex eo sanctificare omnipotentiam, & esse quid divinum, quia dicit ordinem, ut sit nonnisi Dei; ergo nec ex eo dicitur sanctificare personam, & esse divinum quid, quia dicit ordinem, ut sit nonnisi terminativa Deitatis per identitatem.

RESPONDETUR. Cum omnipotentia non possit uniri humanitati per se, unione fundante communicationem idiomatum, hinc nec concipitur sanctificans; ceterum propter identitatem realem, & indistinctionem virtuales à natura divina, sanctificabit, licet non sub conceptu omnipotentia.

Quod attinet ad illud secundum, dici potest; Ordo, quem dicit omnipotentia, ut sit nonnisi Dei, est ordo non ratione alicujus virtualitatis, quæ sit in ordine ad prædicata physica, sed est ordo ex modo concipiendi: si est ordo ex modo solo concipiendi, hoc ipso non habet jam rationem divinæ, aliam virtualiter, ab ipsa natura; si non habet aliam virtualiter rationem divinæ, nec potest sanctificare aliâ sanctitate, quàm naturæ; competit autem personæ divinæ alia virtualitas, ordoque virtualis ad terminandam naturam divinam, per identitatem; consequenter competit alia virtualitas esse divini, adeoque sanctificativum virtuale.

INSTABIS. Non potest reddi humanitas æterna, immensa, æternitate, & immensitate Dei, ergo nec sancta sanctitate Dei. Ut solvatur instantia, perpendenda est hæc Thesis.

*Cur sanctificante sanctitate increata, Atribu-
ta tamen non tribuant suum effectum forma-
lem?*

RESPONDET I. Amicus, disparitatem esse, quia humanitas, etiam abstractè in seipsa considerata, participat effectus formales sanctitatis, qui sunt, esse amabile supernaturaliter, principiare opera Deo grata, &c. jam autem humanitas abstractè in seipsa considerata, non participat effectus formales, æternitatis, immensitatis, &c. Addit, effectus formales sanctitatis, esse morales, qui communicari possunt humanitati, etiam abstractè considerata; effectus autem formales immensitatis, æternitatis, & reliquorum attributorum, sunt physici, qui communicari nequeunt humanitati, nisi humanitas ipsa constituatur, in spatio, & tempore infinito.

CONTRA est I. Quia ad hoc, ut dicatur aliquid posse participare à Deo natura humana, non debet attendi, an participet hos effectus, vel non, abstractè in seipsa spectata; nam cum participet effectum existentiae, sequetur quòd possit existere existentia Verbi: ergo quantumvis non participaret effectus immensitatis humanitas, non ideo jam non poterit participare eandem rationem à Deo.

CONTRA 2. Quia natura prout abstractè in se spectata, participat effectus iustitiae, misericordiae: ergo poterit in ordine ad hos substantialiter perfici, defactoque esse perfecta in Christo. Quod ipsum sic ulterius proponitur. Imperfecta substantiae participatio, reddit capacem naturam substantiae perfectissimae divinae; Ergo etiam imperfecta praesentia ad localitatem determinatam poterit reddere capacem naturam humanam, ad participandam praesentiam perfectissimam, quae est immensitas, vel ubiquitas Dei; & cum defacto anima participet æternitatem à parte post, poterit reddi æterna æternitate Dei à parte post. Nec obest, quòd reddi non possit æterna à parte ante: quia, quamvis natura humana non possit a seitate substantiae perfici, semper enim illa substantia, respectu humanitatis, est substantia Verbi, non à se homini, nec ejusdem propria; defacto tamen non obest hoc, quominus substantia substantia Verbi, natura humana; sic non oberit, quominus dicatur reddi æterna æternitate Verbi, quantumvis non possit reddi æterna æternitate ante.

CONTRA 3. Quia etiam esse sanctum, est quid physicum, fundatum in esse supernaturalis in nobis infuso; & tamen hoc non obest, quominus reddatur natura humana substantialiter sancta: ergo nec oberit respectu aliorum attributorum. Deinde negatur, quòd humanitas non nisi moraliter à Verbo sanctificetur, ut meminit Lugo, n. 50. Nam unio physica, forma physi-

cè sanctae, non videtur, quo careat, ne reddat subjectum physicè sanctum: quae omnia in humanitate reperiuntur.

RESPONDET 2. Esparza quaest. 27. Ubi-
catio & duratio, ex suo conceptu, sunt ultima determinatio durantis, & ubicati per ipsas; unde repugnat, ut aliquid informetur & determinetur duratione & immensitate divinà, quae formaliter tali, utque recipiat effectus formales utriusque, quin sit ubique & semper: ad hoc enim & non aliud illae determinant; nec fieri potest, ut ratione earum existat aliquid, in hoc potius loco, quam alio, pro hoc potius tempore, quam pro illo. Ac proinde cui conferre non possunt, ut sit semper & ubique, nihil prorsus illi conferre possunt; eo modo, quo ubicatio & duratio creata, nihil illi conferre possunt; cui non possunt conferre, ut sit, ubi, & quando, illae sunt defacto, ex natura sua. Cum ergo humanitas, ob suam essentialē limitationem, nec sit, nec esse possit ubique & semper; non est capax ullius effectus formalis proprii, immensitatis & æternitatis divinæ. Eadem est ratio de aliis ejusmodi praedicatis: non tamen de sanctitate; cujus effectus formalis non est, ultimò determinare ad aliquid extrinsecum plus vel minus, sed solum, subjectum reddere objectum congruum divinae dilectionis; id quod praestari magis potest respectu subjecti, cui magis communicatur; & minus respectu subjecti, cui minus communicatur; ideoque sanctitas divina, Deitatem & personalitates divinas, quibus communicatur per identitatem, reddit infinite diligibiles à Deo: humanitatem verò, cui finitè communicatur, finitè diligibilem. Cujus discrimen penes magis & minus dari non potest, quoad praesentiam localem & tempus; quandoquidem fieri nequaquam potest, ut aliquid sit praesens alicui tempori, vel loco, plus aut minus, quam aliud, sicut potest esse magis vel minus diligibile; eò, quòd ille effectus consistat in indivisibili, non verò hic.

CONTRA est I. Tum quia ex eo, quòd immensitas Dei, vel æternitas, non possit communicare totum suum effectum, non sequetur, quòd non possit ullum: sicut ex eo, quòd non possit communicare elevationem omnipotentia ad ponendum quodcunque, non sequitur, quòd non possit elevare ad plura; & si hæc elevatio non consistit in indivisibili, cur consistet in indivisibili communicatio effectus immensitatis & durationis? Rursus, ex eo, quòd aliquis non possit portare centum, non sequitur, quòd portare non possit tria; ergo nec ex eo, quòd non possit reddi ubique humanitas Christi, sequitur, quòd non possit reddi praesens localiter hîc. Praecipue autem, quia ipse Deus, vi illius, non redditur in actu secundo immensum occupans, sed non nisi habens has determinatas praesentias; cur ergo non poterit etiam has determinatas,

minatas, vi immensitatis, habere praesentias Christi, cum jure ad alia loca, si dentur?

CONTRA 2. Tum quia restarent hic aliqua probanda; nam ex eo, quod sanctitatis effectus, non sit determinatus ad aliquid extrinsecum, non sequitur, posse jam humanitatem sanctificari divinè; nam etiam existentia non determinat ad aliquid extrinsecum, & tamen nihil potest existere existentia divinā. Deinde si sanctificatur Christus sanctitate increata infinitā, unde etiam merita illius dicuntur esse infiniti valoris, quomodo jam dicetur, quod a sanctitate increata reddatur finitè diligibilis?

CONTRA 3. Tum quia restaurari possunt omnes difficultates. Licet subsistentia, ex suo conceptu, sit ultima determinatio in ratione per se stantis, hoc non obstante, potest non propriā, sed alienā subsistentiā, hoc est divinā terminari humanitas Christi; ergo etiam quamvis ubicatio, & duratio, ex suo conceptu, sint ultima determinatio durantis & ubicati, poterit humanitas Christi ubicari & durare ubicatione & duratione divinā. Rursus, potest accipere effectum subsistentis natura humana, à persona divina; ergo & effectum existentis ubique & semper. Potest vi immensitatis determinari Deus, ut existat in hoc, qui non nisi datur, loco, nec exigere ut detur infinitus locus; ergo etiam potest determinare eadem immensitas, ut existat humanitas in hoc loco, nec exigere, ut existat actu ubique. Imò si non repugnat, ut fiat subsistens subsistentiā Verbi, cur repugnabit, ut determinetur ad existendum ubique immensitate divinā, & conferre, ut sit semper & ubique potentia? Ubicatio & duratio creata possunt conferre, ut sit homo hic & nunc; ergo & immensitas aeternitasque divina, continens perfectionem ubicationis & durationis creatae, potest conferre nobiliori modo, ut sit hic & nunc: sicut confert subsistentia, ut sit subsistens subsistentiā Verbi. Non datur in creatura essentialis limitatio, ut non existat nisi subsistentiā creatā; Ergo nec dabitur essentialis limitatio, ut non sit ubique & semper. Potest dari plūs deificatum per identitatem, & minùs per unionem substantialem; ergo etiam potest dari minùs, hoc est, per unionem, & magis, hoc est per identitatem, immensum, aeternum &c.

RESPONDENT 3. alii apud Rosmer. De facto Christus non est ubique, cum transierit de loco in locum; si non est defacto ubique, nec potuit esse: cum forma unita subjecto capaci, non potuerit non communicare effectum suum formalem.

CONTRA est. Ubiquitatem dicerent, apparenter illum transiisse de loco in locum: posito quod apparenter non transierit, dicetur ubicatum tamen divinā ubitate fuisse, vel potuisse esse, cum potuerit sanctificari Deitate: transiisse

autem de loco in locum, ratione ubitatis creatae. Vel, dici posset. Sicut Christus habet propriam actionem, quam elicit, per communicationem tamen idiomatum, est illa actio infinita & divina: sic habuit proprias ubitates, quae tamen, per communicationem idiomatum, erunt immensitatae.

Impugnat aliter hanc responsionem Rosmer, & dicit, de hoc ipso quaeri, cur non potuerit effectus hic immensitatis communicari? sed jam reddita hujus ratio in responsione: quia defacto non est immensitas communicata; & consequenter melius inquireretur, cur defacto non sit communicata, sicut sanctitas defacto communicatur?

Quod autem alii recurrunt ad hoc, quod esse sanctum sit quid morale, & esse immensum sit quid physicum; id non convincit: nam imprimis physice sanctificatur humanitas Christi sanctitate divinā; reditque paritas, cur possit effectum hunc moralem habere humanitas, & non effectum hunc physicum? Recursus etiam ad mediatam unionem non refert; quia mediatè unitur Deitas, & tamen sanctificat humanitatem; redibitque quaestio, cur immediatè non possit uniri immensitas? Quando autem alii dicunt, unionem ad immensitatem debere esse per essentiam: implicat autem aliquid creatum esse immensum per essentiam; id etiam non convincit; nam sicut unio ad subsistentiam non debet esse per essentiam, ita nec unio ad immensitatem.

RESPONDENT 4. alii apud eundem. Tria esse genera entium. Quaedam enim sunt perfectiones alterius: qualia sunt accidentia & modi; alia sunt perfectiones sui simul: quales sunt formae substantiales; quae quidem ordinantur ad subjectum, quod perficiunt, sed simul recipiunt aliquam perfectionem propriam, ad quam ordinantur, cum sint pars entis completi. Alia rursum sunt, quae habent esse unice gratia sui: ut substantiae completae; talia non possunt alteri tribuere effectum suum formalem: talis autem est immensitas, quae nata est ubicare se ipsam, & non ens aliud à se.

CONTRA. Tum quia sanctitas divina non est talis perfectio, quae sit nata habere esse unice gratia sui, sed sanctificat etiam humanitatem: ergo idem dicendum de immensitate. Tum quia non apparet, quare modi & accidentia sint perfectiones nonnisi aliis, & formae substantiales sint perfectiones etiam sui? cum etiam accidentia ordinantur ad totum accidentale, & in illo compleantur, adeoque perficiantur. Datur item taxa cognoscendi, quodnam ens sit gratia sui? ut ita cognoscatur, an immensitas sit gratia sui. Tum quia quamvis Deitas sit gratia sui, hoc non obstante, ipsa Deitas sanctificat humanitatem, ut infra dicetur; Ergo & immensitas, licet sit gratia sui, immensitabit humanitatem.

Recur-

Recurrit Rosner ad hoc, quòd unio substantialis non possit dari, nisi inter naturam humanam, & subsistentiam divinam, consequenter, ex humanitate & immensitate, non potuit esse unum per se substantiale. Addit, quia unio vel esset accidentalis, vel substantialis? non substantialis: quia duæ naturæ illæ sunt completæ; non accidentalis, quia hæc deberet advenire primæ radici operationum; non adveniret autem, quia ex utroque extremo, deberet fieri unum compositum substantiale, & consequenter prima radix. Sed neque id convincit; nam imprimis potest fieri unum per se, ex complebilis & completivo; jam autem humanitas, est complebilis in ordine ad ubi: cur ergo non poterit compleri radice ubitatis divinæ, nempe immensitate? Nego quòd ex immensitate & humanitate non possit fieri unum per se substantiale: utrumque enim est substantiale membrum, & datur incompletio in esse ubicabilis & ubicantis. Unde recursus ad hoc quòd illæ naturæ sint completæ, in præsentī, ut sonat, non tenet; nam non agitur de unione naturarum, in quibus, quæ talibus, est completio, sed de unione naturæ & immensitatis, seu ubitatis divinæ radicalis; & tamen in linea ubi, est incompletio. Tum quia, ex Ubi modalī accidentali & humanitate non fit unum substantiale, & tamen hoc non obstante. Ubi modale tribuit subiecto rationem ubicatī; ergo etiam, quamvis ex immensitate, & humanitate non fiat unum substantiale, poterit immensitate divinā, immensitari humanitas.

RESPONDET 5. Aldrete. Et quidem.

DE ÆTERNITATE, sic discurret: quia illa unio ad æternitatem, vi cuius deberet dici durare humanitas æternitate divinā, illa, inquit, unio, ex propria quidditate, deberet esse ab æterno. Quod implicat; nulla namque creatura, ex propria essentia, potest durare æternā duratione; quia in ipsa productione creatæ entitatis, fundatur Dei dominium, ut possit illam redigere in nihilum.

CONTRA. Quia illa unio, ex propria sua quidditate, non debuit esse æterna; si enim unio hypostatica ex propria sua entitate non est æterna, cur unio cum æternitate æterna debeat esse: sufficit itaque ad salvandum Dei dominium, quòd illa unio auferibilis esset, licet quousque non auferretur, non posset non durare, quod etiam certum est de creata duratione, supposito quòd illa esset modus, & sicut, non ex propria sua essentia, humanitas est Deus, sed per unionem; ita nec foret per propriam essentiam æterna, sed per unionem.

INSTAT Aldrete. Humanitas Christi non potest denominari, pro aliquo tempore determinato, durans æternitate Dei; quia non est ratio, cur humanitas redderetur ab æternitate, existens in hoc potius tempore, quàm alio: quia

æternitas de se, omnia tempora complectitur, nec potest determinare unio, ut forma det hunc potius effectum formalem, quàm alium, subiecto capaci de se utriusque; aliàs etiam posset dari unio, quæ uniret sanctitatem substantialem, quin illa denominet Sanctum: & alia, quæ minus sanctum, quàm modò sit. Quæ omnia in hoc resolvuntur. Quia effectus formalis, cuius est subiectum capax, nequit communicari in parte: quia rationes formales sunt indivisibiles; sicut cognitio de tribus objectis, nequit repræsentare unum objectum, non repræsentatis aliis.

RESPONDETUR. Ut reddatur humanitas, pro hoc potius tempore ab æternitate durans, facit cum illa æternitate, posita potius nunc, quàm aliàs, unio. Æternitas quidem complectitur de se omnia tempora, si supponitur omni tempore unita; secus, si determinato. Et sicut æternitas Dei non facit Deum durare hodie pro heri, quia desunt connotata salvativa hodiè, æternitatis hesternæ; ita, quia desunt connotata salvativa, ut dicatur durare humanitas, non solum dum est suppositio unionis, sed absolute, æternitatis duratione: ideo non potest dici, quòd omni tempore, sed determinato, per illam duret. Nec potest forma tribuere effectum formalem hunc potius quàm alium, si supponatur unita, non solum nunc, sed & aliàs. Unde humanitas non est capax subiectum, ut denominetur durans, etiam ante suppositionem unionis ad illam durationem. Et licet rationes formales sint indivisibiles, supponunt tamen suarum formarum unionem; quæ si non detur, pro quo tempore non supponitur illius formæ unio, pro illo nec potest supponi effectus formalis: proinde, quia ab æterno non supponitur unio æternitatis, ideo nec facit durare ab æterno humanitatem.

DE IMMENSITATE sic discurret Aldrete. Nihil creatum potest denominari existens ubicque. Probat id authoritatibus, & rationem dat. Quia Deus ex se petit superare universas creaturas, in peculiari perfectione, in qua resplendet aliqua virtus, seu potentia, semotis cunctis imperfectionibus. Neque inquit, potest dici humanitas existens in determinato aliquo loco per immensitatem, ob dicta in simili de æternitate; & quia si ab immensitate haberet existentiam potius in hoc loco, quàm in alio, deberet ipsa unio potius respicere hunc locum, quàm alium: proinde, occasione motus localis, deberet variari unio hypostatica; sique unio hypostatica est huic potius spatio affixa, ab ipsa potius, & non ab immensitate, haberet humanitas existentiam in hoc loco: quia immensitas, respectu humanitatis, est indifferens, cum illa determinet ad existendum in hoc loco, unio autem ipsa determinetur ad hunc locum, indifferentiamque existendi in hoc loco, non causat immensitas, sed

* q 3

propria

propria ubitas, & sicut non potest cogitari creata ubicatio, indifferens ad hoc vel illud spatium, aut unio indifferens, ad hæc potius quam illa extrema, & quæ aliunde determinari deberent; ita nec determinabit immensitas ad existendum potius in hoc spatio.

CONTRA. Concedo esse authoritates Patrum, quæ dicunt creaturam non posse esse ubique; sed restat quærere, cum possit esse subsistens subsistentiâ divinâ, cur non possit esse ubique immensitate divinâ? Quanquam etiam authoritates Patrum intelligi possunt, quod velint non dari creaturam, quæ sit immensa per essentiam. Deinde, non ita petit superare Deus creaturam, in linea subsistendi, ut petat, ne per eandem subsistentiam subsistat & natura divinâ, & natura humana; ergo nec in linea locabilitatis petet, ut immensitetur immensitate divinâ sola natura divinâ, & non humanitas. Ut autem ab immensitate hæc potius existens, quam alibi determinetur, ab ipso habet locorum statum: uti nec Deus existit in mundo tertio, quem ab hinc formaret; & si ponas, quocunque sensu, etiam in quibusque spatiis imaginariis existere Deum, idem dicam de humanitate illa; quia si non repugnat aliunde, ut humanitas immensitetur, nec repugnat ut illic existat. Si autem teneas, quod non nisi in hoc toto mundo, sit ubique, sicut & Deus; non ab unione tanquam ratione formali determinabitur ad id, sed ab ipsa immensitate, præsupponente tamen unionem hypostaticam: consequenter, nec accessione motus localis variabitur unio. Negatur item, suppositâ unione, esse immensitatem indifferentem, ut faciat illam ubique, & sicut indifferentiam subsistendi non aufert in Christo propria Persona, ita nec indifferentiam existendi, in loco & illo & illo, auferet propria ubitas.

DE OMNIPOTENTIA sic discurret idem. Deus in denominatione potentis producere creaturas, petit infinite superare creaturas, quod multis probat, & in hoc tandem resolvit, quia effectus debet proportionari essentiæ, consequenter virtuti summæ, debet singulariter respondere, summa effectuum multitudo, ac proinde finita entitas nequit denominari productiva summæ multitudinis effectuum: ex quo etiam principio colligitur, cur virtus spirandi, unita defacto humanitati Christi, non denominet illam potentem producere Spiritum sanctum? nec potest denominari ab omnipotentia humanitas, potius producere has creaturas, quam alias, propter jam dicta. Deinde ex eo, quia quoties aliqua virtus non agit, nisi ex imperio voluntatis, non denominat potentem agere illam naturam, cujus imperio determinatur; divina autem omnipotentia ex se petit determinari ab imperio libero divinæ voluntatis, & nulli imperio parere potest, nisi divino: quemad-

modum, licet natura humana uniatur angelicæ, non potest tamen potentia loco motiva angelica, obedire imperio naturæ humanæ; nam imperium voluntatis, ex se ordinatur, ad movendas potentias illius naturæ, quæ dicitur volens.

CONTRA. Deus in denominatione subsistentis, non ita petit superare creaturas, ut non possint subsistere subsistentiâ increatâ; ergo nec ita superat in denominatione potentis, quin possit reddi omnipotens creatura, omnipotentia divinâ. Et licet effectus debitus essentia, debeat proportionari essentiæ, non tamen debitus, non nisi in circumstantia unionis supernaturalis. Nego, quod Christo non communicetur denominatio spirandi, quæ sequitur ipsam entitatem Verbi, per communicationemque idiomatum potest dici de Christo, sano sensu, cur enim non denominabitur Christus spirans Spiritum Sanctum? Nego, quod omnipotentia non possit determinari ad agendum, à voluntate creata Christi. Nego item, quod natura humana non denominaretur motiva angelicæ, si humanitati uniatur natura angelica, faceretque unum per se; imperium autem voluntatis ordinatur ad movendas potentias, illius naturæ, si id præcisè fiat, titulo naturæ. *Hinc aliter*

RESPONDETUR. Cur immensitas, æternitas, &c. non tribuant suum effectum humanitati Christi, tribuat autem sanctitas personalis, ratio debet peti ex dictis. Quia scilicet inter immensitatem, & alia attributa, non potest fieri unum per se, adeoque unum fundativum communicationis idiomatum. Ideo autem non potest fieri unum per se, quia neque potest fieri unum per se cum natura divinâ in se spectata; cum tamen naturam sequantur attributa, ut dictum repetitò. Unde hæc responsio in principiis quidem concordat cum Lugo, sed ultimo recurrit ad indistinctionem virtutalem naturæ divinæ & immensitatis: præcipue cum non appareat, quid aliquid substantiale, possit communicare sua idiomata, sine unione per se? immensitas autem Dei est aliquid substantiale, & tamen non est unibilis per se.

Possset etiam hæc ratio assignari. Quia immensitas Dei, æternitas &c. sunt ipsa entitas Dei, & connotata loci aut temporis; non apparet ergo, quid possit immensitari immensitate divinâ, cum nec entitas humana, reddatur entitas, entitate divinâ. Et certè si immensitate Dei immensitaretur natura humana, deberet adhuc dicere in recto ipsam entitatem divinam, consequenter, non immensitaretur tunc illâ immensitate natura humana, sed divinâ; hoc enim immensitaretur, quod in recto dicitur. Quæ doctrina est bona, sed in Minori habet difficultatem; nam etiam Sanctitas Deitas est ipsa Deitatis, & tamen illâ sanctificatur humanitas.

Punctum Difficultatis 4.

An Divinitas prout condistincta virtualiter à Persona, sanctificet formaliter?

ASSERO 1. Divinitatem prout condistinctam à Persona sanctificare formaliter.

RATIO 1. asserti est, autoritas Patrum su-
praetiam citata, pro sanctificatione à Persona.

RATIO 2. quā utitur Lugo. Ab unione me-
diata humanitatis cum natura divina, deificatur
natura humana formaliter; Deitas enim sola
& non personalitas, est deificans humanitatem:
Ergo etiam positā mediata illa unione sanctifi-
cabitur humanitas à Deitate. Hæc ratio aliter
urgeti deberet; diceret enim quis, quod ly
Deus supponat pro persona, cum dicitur, Chri-
stus est Deus: consequenter, quod à persona
sanctificetur formaliter.

RATIO 3. est: Quia nihil deest Deitati, quo-
minus sanctificet formaliter humanitatem; non
deest enim illi ipsa formalitas sanctitatis, nec ra-
tio esse divini: quid enim magis est esse divi-
num, quā Deitas? quod si Deitati non deest
ratio divini, hoc ipso non deest illi ratio formalis
sanctitatis: Deinde, si non esset Deitas forma-
lis sanctitas, & esset Deitas, & non esset; esset
ut supponitur: non esset autem, quia non esset
illimitata in omni genere perfectionis, careret
enim perfectione sanctitatis. Rursus ex parte
subjecti, nihil deest, quominus dicatur sanctifi-
cari humanitas: est enim capax hujus effectus,
& denominationis: ex parte etiam utriusque,
est unio, quæ quamvis non recipiatur in Deita-
te, sanctificare tamen poterit humanitatem;
nam per oppositos sanctificat Persona VERBI,
nec tamen recipit unionem: nec est ratio, cur
gratia habitualis, si uniretur homini unione
non nisi in anima receptā, cur inquam non san-
ctificaret? Et certè, ad hunc effectum, qui est
sanctificare, quamvis unio requiratur cum for-
ma sanctificativa: sed non requiritur, ut subje-
ctum receptionis illius unionis, sit ipsa forma
sanctificans. Quod etiam unio illa mediata non
nisi terminetur ad naturam divinam, non obest
quominus sanctificet. Tum quia, non obest, ut
dicebat Lugo, quominus deificet: Ergo nec ob-
est, quominus sanctificet. Tum quia, sicut non
sunt multiplicanda entia sine necessitate, sic
nec conditiones, sine quibus aliqua forma non
possit denominare subjectum, multiplicandæ
sunt sine necessitate: nulla autem necessitas di-
cendi, quod immediata unio requiratur cum
forma sanctificante. Tum quia unio mediata
est vera unio, quamvis mediata: Ergo & verè
sanctificabit, (quamvis mediata) illa forma san-
ctificans, mediata unita.

ASSERO 2. Si per principalius sanctificare,
intelligatur immediatius sanctificare, eo sensu, na-
tura divina principaliter non sanctificat.

RATIO. Quia immediatè non nisi persona
unitur: Ergo natura divina, hoc sensu, princi-
paliter non sanctificat.

ASSERO 3. Si per principalius sanctificare, in-
telligatur sanctificare per modum radicis primæ, &
simul suppositivè se habentis, in isto sensu, princi-
paliter sanctificat natura divina. Si autem per prin-
cipalius sanctificare, intelligas, sanctificare ul-
timò completivè, sic principalius sanctificat Per-
sona.

RATIO hujus posterioris partis est: quia ipsa
Persona, est per modum ultimò completivi.
Prioris autem partis ratio est. Illud, princi-
paliter, primò, simul, in ordine præsuppositi san-
ctificat, quod pro ratione formali omnis sancti-
tatis reddi potest; sed talis est Deitas, seu natu-
ra divina. Quod ipsum probatur: quæro, cur
humanitas Christi substantialiter sit sancta? re-
spondebis, quia habet esse divinum: quæro,
quare habet esse divinum idque, ut suppono, sub-
stantiale? respondebis, quia sanctificatur per-
sonalitate VERBI: quæro, cum sub aliqua for-
malitate possit esse Persona VERBI, & non in-
telligi sanctificans, sub qua ratione sanctificabit
humanitatem? respondebis, sub formalitate
personæ habentis esse divinum: quæro ulte-
rius, cur competit illi Personæ hoc esse divinū?
respondebis, propter ordinem ejusdem, tan-
quam termini, ad Deitatem: de qua ipsa Deita-
te, cur sit divina? non est ulterius quærere; se-
ipsa enim est divina: Ergo & seipsa præsupposi-
tivè sancta: hæc enim verbis, ut dixi, diffe-
runt.

DICES. Humanitas Christi non potest san-
ctificari sanctitate attributali: Ergo nec à na-
tura divina.

RESPONDETUR. Negando consequenti-
am. Ratio est: quia, licet in re loquendo, & ma-
terialiter, etiam sanctitas attributalis sanctifi-
cet; in re enim est ipsa natura divina, indistin-
guiturque ab illa virtualiter: formaliter tamen
non sanctificat: idque ex eo, quia natura divi-
na, ex formalitate naturæ, petit esse terminata
à persona, seu hypostasi, consequenter petit ef-
se unibilis in persona, unione substantiali, fun-
dante communicationem idiomatum, adeoque
fundante communicationem deificationis, seu
sanctificationis. Quia autem attributum san-
ctitatis, prout attributum est, non petit esse ter-
minatum à personalitate, seu hypostasi, conse-
quenter, nec petit esse unibile, unione substan-
tiali, fundante communicationem idiomatum,
adeoque fundante communicationem sanctifi-
cationis. Quod autem sanctitas attributalis,
quā talis formaliter, non exigit esse terminata
à persona, Ratio est: quia terminari personali-
ter non nisi naturæ convenit; & si intelligatur
attributum personari, non sumetur jam, quā at-
tributum, sed quā natura. Præterea attributa,
quā talia, sequuntur conditionem absolutam

naturæ, neque enim sunt addita perfectioni personali; si sequuntur conditionem absolutam naturæ: extra suam conditionem extraherentur, si, tanquam terminata à persona, conciperentur; cum adveniant naturæ, in ratione naturæ, adeoque personabilis constitutæ; jam autem non extrahitur natura à sua conditione, si terminata concipiatur: cum terminatio sit conditio illius.

INSTABIS I. Positâ unionem mediata naturæ divinæ cum natura humana, vel unitur mediata etiam sanctitas attributalis, vel non unitur? Si non unitur: Ergo distinguitur virtualiter, in ordine ad prædicata physica, sanctitas attributalis, ab ipsamet natura divina. Si autem unitur: cur non sanctificabit?

RESPONDETUR. Unitur, sed non sanctificat sanctitas attributalis, quia non est unibilis unionem, ut dixi, fundativâ communicationis idiomatum. Quando autem dicitur naturam divinam, prout abstractam à personalitate, sanctificare: non plus importatur, quam, quod formalitatem divini, & ipsum titulum Sanctitatis, natura divina non sumat à personalitate; sed non significatur, quod se solâ, & in se, possit terminare unionem substantialem, adeoque unionem fundativam communicationis idiomatum, & inter hæc, sanctitatis.

INSTABIS 2. Rosmer. Non potest dici, quod omnipotentia, prout in supposito VERBI, sit productiva ad extra alicujus effectus, ad quem non concurrat Pater, & Spiritus Sanctus: nec potest dici, quod causet, vel diligit Pater & Spiritus Sanctus specialiter humanitatem, prout est terminata à VERBO: Ergo nec potest dici, quod natura divina, prout terminata à Persona VERBI, specialiter sanctificet.

RESPONDETUR. Conformiter ad dicta: quod cum omnipotentia, & causativitas quæ talis, non possint uniri unionem per se, nec exigant personari, hoc ipso, non habent rationem communicativam suarum denominationum, in persona unita, in se, & per se, substantialiter; convenit autem personari Deitati, adeoque in persona divinificare humanitatem. Volitio etiam specialis non potest tribui, quia nec specialis natura; præcipue autem, cum volitio, quæ talis, non exigit terminari à persona, consequenter nec illa specialiter amabit humanitatem.

INSTABIS 3. Imprimis, omnia attributa Dei, sunt substantia, conveniet ergo illis personari. Rursus, cum natura divina sit intellectio, illique conveniat personari, hoc ipso, contra prædicta, poterit natura humana reddi intelligens intellectione divinâ: videtur quæ à nobis poni non nisi aliqua metaphysica ratio naturæ, quæ personetur.

RESPONDETUR. In re quidem attributa sunt substantia & natura, & in re personantur;

sed in re, non habent etiam, ultra ipsam naturam, quidquam: adeoque in re non habent rationem condistinctam attributi: consequenter, nec poterunt in re tribuere rationem immensitatis, &c. In ordine autem ad nostros conceptus, attributa sunt formaliter perfectiones advenientes ipsi naturæ, consequenter, illis quæ talibus, non conveniet personari; adeoque formaliter sumpta attributa, effectum suum formalem non communicabunt. In ordine item ad nostros conceptus, natura divina est intellectio, quia est illa primum principium motus in divinis: quia tamen eadem habet rationem actus vitalis, cum sit formalissimè ab intrinseco, ideo sub formalitate intellectus, non potest extraneo subjecto, effectum suum formalem communicare. Nec à nobis ponitur ratio aliqua metaphysica naturæ, quæ personetur, sed ipsa Deitas, sub ratione Deitatis: sic autem sumpta, potest divinificare suo modo naturam humanam. Quamvis autem natura humana sit incompleta, in ordine ad esse hîc, non poterit aliunde compleri: nam, quod non possit compleri ab immensitate divina, ratio jam data: quia cum illa sit indistincta virtualiter à natura divina, sicut natura non habet seipsâ rationem completivæ, ita nec immensitas habebit.

DICES 2. Si Deitas formaliter sanctificat humanitatem, ergo & tota Trinitas sanctificabit, effectus enim provenientes à Deitate, toti tribuuntur Trinitati.

RESPONDETUR communiter, Deitatem formaliter esse, sanctificativam humanitatis, prout terminata est à Persona VERBI; non autem sanctificat absolute accepta: quod si sanctificat prout terminata, non potest tribui effectus hic toti Trinitati. Sicut v.g. tota anima projicit lapidem, nec tamen pes dicitur projicere, sed manus; quia illum projicit anima, prout in manu existens; sic etiam sanctificat tota Deitas, sed prout terminata, persona VERBI; consequenter illa sanctificatio non toti Trinitati tribuenda erit. Illustrat id Rosmer. Sicut unio mediata ad naturam divinam, sufficit, ut Christus dicatur constare duabus naturis: non tamen sufficit, ut Pater, & Spiritus Sanctus dicantur uniri: ita sufficit, ut dicatur natura humana sanctificari à natura divina, non tamen à Patre, & Spiritu Sancto.

RESPONDETUR I ad idem potest, ex principiis sub initium prædictis: quod sc. unio illa nullo modo ad personas extendatur; extenditur autem ad naturam. Si ergo ulla unionem non manent unitæ personæ, nec sanctificabunt: quia nihil sanctificat non unitum. Quando autem dicitur natura divina, prout unita in Persona VERBI, sanctificare, non reduplicatur hoc, quasi vim sanctificandi à persona accipiat, sed reduplicatur modus, vi cuius, & in quo, sanctificare potest: ad eum

ad eum modum, quo, cum dico: Albedo prout est in pariete, disgregat visum; non significatur quod à pariete accipiat albedo vim illam: sed solum significatur subiectum, in quo id facit, adeoque & quodammodo modus disgregationis. Item dum dicitur, anima, prout est in oculo, videre; non significatur, quod ab oculo anima accipiat vim videndi, sed significatur modus, quo videt; ita & in presenti.

DICES 3. Si Deitas sanctificaret humanitatem, vel sanctificaret physice, vel moraliter: Neutrum dici potest: non enim sanctificat moraliter: quia, à forma sanctificante physica & physice unita, non videtur posse alia, quam physica sanctitas promanare. Non etiam physice: quia, ut ait Amicus, num. 107. physice fieri sanctum, non est tantum physice uniri cum sanctitate, sed est reddi per illam intrinsece sanctum, vel per intrinsecam inhaerentiam, vel per identitatem.

RESPONDETUR. Hanc objectionem æquè posse formari, de sanctitate à persona oriunda. Dico itaque physice sanctificari humanitatem; negoque, id fieri non posse, quamvis unio non recipiatur in forma sanctificante: nego item, quod plus aliquid sit necessarium ad denominationem sanctitatis, quam ad denominationem subsistentis. Si ergo subsistit humanitas subsistenti sibi intrinsece, quamvis in subsistentia non recipiatur unio; dicam etiam, reddi humanitatem sanctam Deitate, quamvis in Deitate non recipiatur unio. Ita tamen est illa sanctitas physica, ut indubiè moralitatem fundet.

INSTAT Amicus. Esse sanctum, est denominatio intrinseca: Ergo nemo potest esse sanctus sanctitate alterius: Deitas autem non inhaeret humanitati, ut forma physica ipsius.

RESPONDETUR. Esse sanctum, est denominatio intrinseca, hoc est, proveniens à forma intrinsece in se recipiente unionem. Nego: esse sanctum est denominatio intrinseca, hoc est, proveniens à forma, vel intrinsece recipiente, vel saltem terminante unionem. Concedo.

ADDO, quod sanctitas illa humanitatis non sit quid productum à sanctitate Dei, sed est ipsa met Dei sanctitas, unita humanitati. Si ergo illa in se est physica, etiam sanctitas humanitatis, physica erit, cum sit eadem cum sanctitate Dei. Et licet sanctificatio debeat concipi per modum effectus formalis, intrinsece efficientis: nego tamen, quod denominatio nequeat salvari, practice per Deitatem unitam cum humanitate; vel quod debeat salvari, nonnisi per denominationem moraliter derivatam ab ipsa Deitate. Ratio: quia denominationes derivari ab aliqua forma, quæ sint distinctæ ab illa forma, sunt nonnisi mera fragmenta rationis; esse autem Sanctam, à talibus fragmentis non pendet: licet etiam hæc derivatio admitti posset.

DICES 4. Si unio mediata sufficit, ad sanctificandam humanitatem à natura divina: Ergo etiam unio mediata cum gratia sufficeret ad sanctificandum: consequenter, si natura humana uniretur Angelo sancto, redderetur sancta, sanctitate Angeli.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia mediata unio, quæ competit naturæ divinæ respectu humanitatis, est unio, ex essentiali sua conditione, dicens habitudinem etiam ad necedendam naturam divinam: & si illam non necederet, hoc ipso non esset jam illa unio: ratione ergo illius nexûs etiam naturæ, potest sanctitas naturæ tribuere effectum suum formalem, cum sit, licet mediatus, terminus illius unionis; quia verò posita unione, inter humanitatem & Angelicam personam, non supponitur unio illa extendi essentialiter, etiam ad necedendam gratiam, hinc, etiam non existente illâ gratia, posset dicta unio manere; ideo jam illa gratia, utpote non annexa, titulum sanctificativæ actû, respectu humanitatis, non habebit, tanquam non unita humanitati. Rursus illa gratia, posita in Angelo, non mutaret subiectum, nec alligaretur novâ unione humanitati; consequenter nonnisi in Angelo esset ut ante: Ergo & natura humana, æquè illam sanctitatem non habebit, ut ante. Illustratur id. Quando Christi corpus penetrabat januas clausas, nulla accidentia Christi informabant januas; nec ulla accidentia januarum informabant Christum; consequenter, nec principium agendi aliquid, poterat habere Christus ab accidentibus januarum, nec è converso. Sic etiam posita illa unione cum Angelo, & non cum gratia illius, nullum principium agendi competit naturæ, ex vi illius, gratiæ.

DICES 5. Deitas, si immediate uniretur, magis perfecte sanctificaret: Ergo potius à personalitate quam à Deitate.

RESPONDETUR. Quo sensu consequens admitti debeat, dictum supra.

Quid, si quis negaret Deitate sanctificari humanitatem formaliter? Si quis vellet negare, quod humanitas sanctificetur à Deitate, tueri se posset autoritate scholasticâ. Docuit enim id Lorca. disp. 36. Petrus Hurtad. hic disp. 47. Sect. 3. Deinde tueri se posset hoc, quod rationes in oppositum non convincant. Denique tueri se posset, quia non satis clarè solvitur, cur reliqua distincta virtualiter à Persona divina, non tribuant suos effectus formales humanitati, v.g. immensitas, vel æternitas, tribuat autem rationem divini & Sancti ipsa Deitas? negatoque, quod Deitate sanctificetur formaliter humanitas, jam assumeretur hoc principium universaliter; Quod sola persona possit uniri substantialiter, adeoque unione fundante communicationem idiomatum: idque ex eo, quod solum per

per ordinem ad personari divinè, natura humana sit incompleta, substantialiter.

DICES 1. Etiam negato hoc, quòd Deitas sanctificet, non stabilietur hoc principium: Quòd natura humana sit complebilis, nonnisi in ratione subsistentis, ab aliquo divino, & rationibus innexis ipsi subsistentiæ, quæ tali. Quod ipsum probatur: quia rationi subsistentiæ divinæ, quæ tali, innectitur, quòd sit relativa, & tamen non denominat naturam humanam relativam: Ergo non stabilietur dictum principium.

RESPONDETUR. Quamvis subsistentiæ divinæ sit innexa ratio relatæ; quia tamen ipsa natura humana, incompleta substantialiter, non dicit incompletionem, in ratione unibilis per se ad relationem: ideo nec accipit denominationem relatæ: defectu scilicet ipsius complebitatis in illo genere, tenentis se à parte naturæ; dicit autem complebitatem, in ratione personæ. Deinde negari potest, quòd non tribuat subsistentia divina naturæ humanæ suo modo, rationem relationis; certè enim, Verbum habere rationem relati, est habere rationem filii naturalis: nam in ratione filiationis, est relatio; & tamen hanc denominationem humanitas Christi suo modo participat.

INSTAT 1. Aldrete. Non est ratio, cur effectus formalis Sancti transcendat effectum formalem subsistentis in VERBO; effectus verò formalis existentis in hoc loco, aut tempore, non transcendat? & si recuratur ad complementum substantiale, potius colligetur, humanitatem non reddi sanctam, eò, quòd humanitas non sit substantialiter incompleta, in ordine ad sanctitatem.

RESPONDETUR. Cum persona habeat rationem divinæ, ex habitudine speciali ad naturam divinam, ut dixi, quæ habitudo illam transcendit, id est, ratio divini. Nulla autem est necessitas, ut dictum supra, & aliàs in *ima* parte, tribuendi immensitatem v.g. relativam. Et licet naturaliter non dicat incompletionem, ad substantialem sanctitatem, humanitas, dicit tamen implicitè secundum potentiam obedientialem; quia dicit incompletionem obedientialem, in ordine ad personari divinè: quod ipsum personari divinè, est personari à Sancto substantialiter; nec est ratio, cur illà personalitate dicatur reddi magis amabilis humanitas, & non magis sancta? cum ejus etiam effectus sit capax.

INSTAT 1. Idem. Fingamus subsistentiam aliquam, quæ sit ubicatio, aut duratio, & demus, hanc subsistentiam uniri naturæ humanæ, illamque reddere subsistentem; sanè per talem subsistentiam natura humana redderetur ubicata.

RESPONDETUR. Est quidem impossibile, ut modalis subsistentia unius, vel ubicatio, fa-

ciat, alium à se, subsistere, vel ubicari; eò, quòd modalitas sit essentialis determinatio ad hoc nonnisi subiectum, sed hoc concessio, concedetur ulterius, quòd tali subsistentiæ redderetur illa natura ubicata; & si esset aliqua alia natura capax illius subsistentiæ, hoc ipso esset capax etiam illius ubitatis substantialis.

INSTARI potest 3. Potest dici creatura, esse elevabiliter complebilis, per sanctitatem substantialem, nempe innexam ipsi subsistentiæ increata, per ordinem ad quam, est complebilis substantialiter: Ergo etiam poterit esse complebilis ab immensitate divina.

RESPONDETUR. Quòd non Ratio: quia nulla necessitas ad salvandum mysterium Trinitatis, ponere immensitatem relativam.

DICES 2. cum Aldrete, disp. 47. Non potest ullo modo sustineri, quòd Deitate non sanctificetur humanitas; quia plurimæ sunt locutiones PP. significantes Christum Deitate esse unctum, alios vero gratià: cum tamen unctio apud Patres idem sit, quòd sanctificatio.

RESPONDETUR. Patres nullibi de Deitate, prout condistincta virtualiter: hinc explicari potest, quòd dicant sanctificari humanitatem aliquo divino. Et si potest dici, Filiatio est Deitas; cur non poterit dici, quòd filiatione sanctificari & ungi, sit Deitate sanctificari? Fortè etiam apud Patres, Christum Deitate esse unctum, significat, quòd Christus habeat etiam naturam divinam.

INSTAT 1. Aldrete. Patres frequenter loquuntur de Divinitate in abstracto.

RESPONDETUR. Concedo: sed, sicut, cum dico: divinitas est filiatio, abstractè loquor, & tamen filiationem prædico: ita cur, quando dicitur, Deitate ungitur humanitas, cur inquam non dicatur, quòd ungatur filiatione? Concedo quidem Patres loqui de Deitate, quòd sit improductibilis, loquendo hoc ipso, de illa prout distincta virtualiter: sed loquuntur etiam de ea, prout idem realiter est cum filiatione: cur ergo, quando dicunt, quòd Deitas sanctificet, intelligi non poterunt, quòd sanctificet, in quantum est idem realiter cum Filiatione, non autem in quantum distincta virtualiter.

INSTAT 2. Damascenus distinguit naturam à personalitate. Fecit idem & Cyrillus.

RESPONDETUR. Concedo, quòd distinguant: sed etiam illam identificant personalitati: cur ergo effectus sanctificandi tribuibilis Deitati, non tribuetur eidem, ut est idem realiter cum persona?

INSTAT 3. Licet nomen Divinitatis extendatur ad relationes, non tamen extendendum esset nomen Deitatis: Patres verò humanitatem enuntiant sanctificatam Deitate.

RESPONDETUR. Non apparet, cur falsa sit hæc propositio: Filiatio est Deitas; si falsa non est, hoc ipso extendetur nomen Deitatis ad relationem.

lationes. Præcipue cum ipse Aldrete cetera Damascenum dicentem: *Pater, & Filius, & Spiritus Sancti, vera in tribus Personis consistit divinitas.* Quando autem dicitur humanitas Christi deificata, vel id significat, esse assumptam naturam humanam à Persona VERBI, vel quod Christus habeat etiam naturam divinam; sed inde non sequitur, quod Deitas, prout condistincta virtualiter, sanctificet.

INSTAT 4. Christus, etiam ut homo, est filius Dei naturalis: non posset autem, ut homo, esse filius Dei naturalis, nisi natura humana participet divinam naturam, ita ut ab illa deificetur: deificari porro non potest, quin sanctificetur.

RESPONDETUR. Non ex participatione naturæ divinæ oritur filiatio naturalis divina; quia participationem hanc habet Pater, & Spiritus S. & non est filius divinus: imò tota ratio filii est, esse in similitudinem naturæ, in eo, in quo producit; & quia esse simile, in eo in quo producit, convenit Personæ VERBI, ideo quamvis humanitas ab illa sola sanctificetur & deificetur, adhuc Christus dici poterit filius Dei naturalis.

INSTAT 5. Authoritatibus. Ildephonsus dicit: *Divinitatis natura illum in proprium Dei filium exaltavit.* Et Augustinus: *Iusti filii gratiæ, ille naturæ.*

RESPONDETUR imprimis. Nullam harum authoritatum loqui de Divinitate, prout condistincta virtualiter. Augustinus solum vult, quod Christus sit filius Dei naturalis; quod salvari potest, quantumvis, ut dictum, sola Persona Verbi, seu filii, formaliter sanctificet. Ildephonsi autoritas sic capi poterit: Sicut Divinitatis natura, in cuius similitudinem est filiatio divina, suo modo ingreditur illam filiationem; sic etiam, ut potè unita naturæ humanæ, & quidem in persona filii, exaltat Christum in proprium Dei filium. Ea quæ recitat ex Alcuino, & Francofordien. Concilio, solum significant, in Christo fuisse humanam naturam & divinam: quod stare potest, quamvis negetur, humanitatem sanctificari à divinitate, prout condistincta.

COLLIGES ergo, si quis vellet negare humanitatem sanctificari à Deitate, non ex eo inferri, quod Deitas non sanctificet formaliter, quia est unita mediate; sed quia non est unita, nec uniri potest, unionem fundante communicationem idiomatum.

DICES 3. ex eodem. Debemus Christo concedere sanctificationem omnium nobilissimam, hæc autem sanctificatio est per Divinitatem.

RESPONDETUR. Esse concedendam sanctificationem dignissimam, possibilem Christo: non est autem possibile sanctificari Deitate, prout condistincta: quia non potest facere unum

per se, cum natura humana, quod requiritur ad communicationem idiomatum, & ad sanctificandum.

INSTAT 1. Non minus est sancta Deitas, quam personalitas: Ergo utraq; sanctificabit.

RESPONDETUR. Utraque est sanctitas, sed non utraq; unibilis unionem fundante communicationem idiomatum.

INSTAT 2. Deitas est forma, seu, quasi forma deificans humanitatem: Ergo & sanctificans.

RESPONDETUR. Etiam deificat, non nisi ratione personæ.

INSTAT 3. Divinitas ita est unita, ut ratione illius unionis aliquam denominationem suscipiat, quin relationes Patris & Spiritus S. similem denominationem possint tribuere: Ergo Deitas sufficienter est unita humanitati, ut sanctificet.

RESPONDETUR. Tribuit denominationem aliquam naturæ humanæ Divinitas, prout est in persona, & ratione personæ cui identificatur; quam identificationem, cum persona VERBI, non dicunt aliæ personæ.

INSTAT 4. Perfecta identitas duarum formalitatum præstat, ne una immediatè directè uniatur, perficiatq; aliquod subiectum, quin altera identificata, intrinsecè idem subiectum perficiat.

RESPONDETUR. Id verum esse de formalitate, præstante id, non prout distincta est virtualiter, sed prout idem est realiter; adeoq; & Divinitas sanctificabit, prout est idem realiter cum persona divina. Reliqua quæ inibi urget, soluta, ubi de possibilitate Incarnationis.

INSTAT 5. Si daretur gratia sanctificans modalis, unita absque unionem distincta, tribueret effectum formalem ita immediatè, ut nihil mediaret; gratia autem, quæ defecto datur, non tribuit effectum, nisi mediâ unionem: Ergo idem dicendum de natura divina.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia cum illa gratia potest fieri unio fundativa communicationis idiomatum: quod non potest dici de natura.

Punctum Difficultatis 5.

An substantialis Christi sanctitas sit infinita?

PRÆMITTO 1. Si sumas sanctitatem Christi, pro forma sanctificante unita, hæc est infinitè sancta.

RATIO Præmissi est: quia est ipsa persona divina, & ipsa Deitas, quæ si non esset sanctitas infinita, non esset Deitas. Et quia illa persona, & illa Deitas est unita, ideo & forma sanctificans unita, est infinita.

PRÆMITTO 2. Participatam sanctitatem Christi substantialem, profectam à Persona & natura

tura divina, esse tantam, ut in ratione participata sanctitatis, non possit esse perfectior.

RATIO: quia tota perfectio creata mensuratur, similitudine & proportionem ad perfectionem increatam: nulla autem potest esse major proportio, inter naturam increatam subsistentem divinæ, & naturam creatam subsistentem: quam habere eandem subsistentiam, adeoque sanctificativum: quod, quia Christo convenit, convenit ipsi maxima proportio, cum esse increato, adeoque maxima sanctificatio.

PRÆMITTO 3. *Sanctitatem substantialem Christi, spectatam quoad modum ejus communicandæ, non esse talem, ut illa perfectior dari non possit: & si nomine sanctitatis infinita, intelligas sanctitatem, etiam quoad modum communicandi perfectissimè unitam, in isto sensu sanctitas Christi non est infinita.*

RATIO: Quia & fides & metaphysica docet, sanctitatem hanc defecto Deitati communicari perfectiori modo, quam communicetur humanitati: nam communicatur Deitati per identitatem realem, humanitati autem per terminationem, quæ realem ejusdem ab humanitate distinctionem involvit; hæc autem distinctio facit, ut non intelligatur illa sanctitas modo infinitè perfectio: infinito enim in perfectione modi, non potest quidquam esse perfectius: cum modo sanctificandi per unionem, detur perfectior modus sanctificandi per identitatem. Et ex hoc solvetur ea, quæ objicit Lugo supra citatus. Sect. 3. num. 73.

DICES I. Sanctitas quæ Deus est Sanctus, & quæ humanitas Christi sanctificatur, est eadem: sed sanctitas Dei est infinita: Ergo & sanctitas humanitatis.

RESPONDETUR. Sanctitatem utriusque esse eandem quoad formam, diversam quoad modum sanctificandi: nam participat eandem, Deitas, per identitatem, humanitas autem per unionem, importantem distinctionem realem sanctificati, à sanctificante. Quod autem dicitur de sanctitate, conformiter dici debet de subsistentia, quæ secundum formam, eadem est in utroque, sed non eodem modo; nam in Verbo est per identitatem, non est autem per identitatem in natura humana.

INSTABIS. Sanctitas illa est infinita, ut Quo: Ergo reddit subjectum infinitè sanctum, ut Quod.

RESPONDETUR ex Lugone. Non valet hæc consequentia. Sanctitas Dei est sanctitas per essentiam, ut Quo: Ergo facit humanitatem sanctam per essentiam, ut Quod: ita nec in præfenti valebit. Ex præmissis etiam responderi potest; sanctitatem illam facere subjectum infinitè sanctum, ut Quod, ratione formæ, sed non ratione modi participandi; illaque sanctitas, si spectetur secundum modum communicandi, perficit non nisi finitè: si spectetur secundum

formam, perficit infinitè. Nec inde sequitur, humanitatem posse crescere in sanctitate substantiali; quia quod non possit crescere in sanctitate substantiali, spectata quoad formam, clarum est; nec enim quicquam præferri potest in sanctitate, supra sanctitatem Dei. Si autem spectetur quoad communicandi modum: fieri quidem potest, ut entitativè communicatio illa, quoad entitatem modalem, quam involvit, sit perfectior; non tamen formaliter erit perfectior. Certè enim modalitas, quam supponit forma lapidis, ad se utiendum lapidi, materialiter est imperfectior modalitate, quæ est in homine; formaliter tamen æquales sunt: quia non magis una determinat, quam alia. Et sicut calamus plumæus, & aureus, sunt diversi entitativè, nihilominus æquè bene parati, eodem modo efformant characteres, formaliterque sunt æquales; sic & illæ modalitates, & illæ uniones, materialiter possunt esse perfectiores, sed non formaliter.

DICES 2. Si infinitè non sanctificatur humanitas Christi: Ergo major erit sanctitas, posita unione ad tres personas.

RESPONDETUR. Si infinitè quoad formam non sanctificaretur humanitas Christi, major foret sanctitas, posita unione ad tres personas; quia verò quoad formam infinitè sanctificatur, & hæc una forma, hoc est, persona VERBI, est æqualis duabus reliquis, fit, ut æqualem, ac alia duæ simul, tribuat sanctitatem; foretque tantum extensior sanctitas; sicut etiam extensivè magis perficitur humanitas sanctitate VERBI, & simul sanctitate habituali, quamvis non magis intensivè.

DICES 3. Deitas propter modum, quo conjunctam habet sanctitatem, magis ab illa sanctificatur quoad modum, quam sanctificet humanitatem: Ergo etiam propter modum, quo immediatè unitur humanitati Persona VERBI, mediatè autem Deitas, magis sanctificabit personam, quam Deitas.

RESPONDETUR. Possè permitti Consequentiam, si agit de diversitate quoad modum, idque præcisè in prædicato mediati & immediati.

PRÆMITTO 4. *Dupliciter possè humanitatem spectari: 1. prout dicit conjunctionem cum VERBO, & natura humana, estque objectum integratum ex illis duobus. 2. prout sumi potest humanitas, non prout dicit conjunctionem cum VERBO, nec prout est objectum integratum ex illis duobus, natura humana & VERBO. Non est autem difficultas, quod natura humana, si non sumatur cum VERBO, non sit infinitè sancta, nec infinitè amabilis: quia sic sumpta, solum importat naturam, quæ nihil tale fundat. Quoad aliam partem, magis controversatur: quæ difficultas ut sit de re, non de vocibus, quæstionis status his verbis cingitur à Lugo; An humanitas, ex conjunctione ad VERBUM,*

BUM, taliter sanctificetur, ut amor divinus, talis tantusque sit erga ipsam humanitatem, qualis quantusque est, erga ipsam divinitatem, vel subsistentiam?

PRÆMITTO 5. *Quæ sit mens hac in questione Lugonis?*

DOCET imprimis, Christum in concreto amari summo amore; quia ut sic formaliter, includit personalitatem VERBI, dignam infinito amore; atque adeo Christus ut homo, si non cadat reduplicatio supra naturam humanam, sed supra suppositum, amatur amore infinito.

DOCET 2. humanitatem, cum sit aliquid creatum, secundum se non esse dignam amore infinito: totum id habet num. 58.

DOCET 3. humanitatem, prout condistinctam à VERBO, unitam tamen illi, & non separatam à VERBO, non diligi tantum, quantum natura v. g. divina: hoc docet sub finem, num. 60. & hoc tertium punctum in disputationem cadit.

Punctum Difficultatis 6.

De Amore Dei in humanitatem sanctificatam substantialiter.

DICENDUM est. *Humanitatem, ex conjunctione ad VERBUM, ita sanctificari & gratificari, ut amor sit tantus talisque, erga ipsam humanitatem conjunctam, qualis quantusque est, erga divinitatem vel subsistentiam.* Directius autem contra doctrinam Lugonis, sic formatur conclusio. *Humanitatem prout condistinctam VERBO, non tamen ab illo separatam, sed cum conjunctione ad illud spectatam, equè esse amabilem, ac subsistentiam divinam.*

PROBATUR 1. Conclusio. Christus in concreto amatur summo amore: humanitas Christi, sumpta prout condistinctam à VERBO, non tamen prout separata, est Christus in concreto: Ergo sic sumpta amatur summo amore. Major est Lugonis, minor probatur. Christus in concreto est humanitas & Persona VERBI, & unio; sed humanitas Christi sumpta prout condistinctam à VERBO, non tamen prout separata, est humanitas, & Persona VERBI, & unio: Ergo humanitas Christi, sic sumpta, est Christus in concreto. Major probatur: quia homo in concreto, est natura & persona hominis, & unio: in esse item naturæ acceptus homo, est corpus, & anima, & unio: totum enim, quod est homo, non est aliud, nisi illa tria; Ergo Christus in concreto est humanitas, & persona VERBI, & unio. Minor autem ejusdem argumenti sic probatur. Si humanitas Christi, sumpta prout condistinctam à VERBO, non tamen prout separata, non diceret humanitatem & Personam VERBI, & unionem: hoc ipso, & esset illa separata humanitas à VERBO, & non esset;

non esset: ut supponitur: esset autem separata: quia si non esset separata, hoc ipso humanitas, ex illa conjunctione, & VERBUM, itidem ex illa conjunctione, efficeret illud concretum, quod, docet Lugo, summo amore esse amabile.

Hoc ipsum sic ulterius proponitur. Humanitas Christi prout condistinctam à VERBO, sumpta tamen cum conjunctione ad VERBUM, vel dicit aliquid, quod non diceret, si sumeretur separata à VERBO, vel non dicit quidquam amplius? Si non dicit: Ergo verè est separata intentionaliter. Si dicit: quid illud aliud est, quam subsistentia VERBI? cur ergo hæc subsistentia, in quantum facit concretum cum Christo, reddit Christum in concreto summè amabilem: non reddet autem summè amabilem humanitatem, si sumatur humanitas prout condistinctam, dicens tamè conjunctionem cum VERBO?

RESPONDEBIS 1. Humanitatem debere accipi prout condistinctam.

CONTRA est. Concedo sic debere illam accipi, non tamè sine conjunctione ad VERBUM: cur ergo illa conjunctio non faciet, infinite amari illud objectum?

RESPONDEBIS 2. Accipi debere humanitatem prout dicit conjunctionem cum VERBO, non tamen prout dicit concretum; quia concretum est quasi totum, humanitas autem prout conjuncta, non dicit totum, sic v. g. ex modo significandi, aliud est homo, & aliud materia prout unita.

CONTRA. Ex hac responsione sequitur, quod si consideretur amor Dei, prout defacto est erga Christum, sit infinitus: nam ille terminatur ad id, quod est à parte rei, non verò tantum illud inadæquatum, scilicet humanitas prout unita. Quanquam materia quoque prout unita, dicit etiam totum, licet compartem dicat in obliquo.

RESPONDEBIS 3. Quod tantum negetur, illud inadæquatum esse amabile summo amore.

CONTRA: Si res sit de illo inadæquato, quod est humanitas unita, ipsum illud accipiendo materialiter, sub ratione materialiter sumpti, non est infinite amabile. Sed quæritur, cur illud inadæquatum unitum, prout unitum, cum prout unitum dicat etiam conjunctionem ad sanctitatem infinite amabilem, cur illud conjunctum non erit infinite amabile? cum tamen concretum hoc, quod est Christus, sit per Lugonem infinite amabile. Unde ulterius quæro, illa humanitas unita, seu ut appellatur inadæquate accepta, vel infert, ut dicitur, in obliquo, etiam Personam Verbi, vel non infert? Si non infert: indubiè, non est infinito amore digna. Si infert: cur non erit infinito amore digna: inferre autem deberet etiam Verbum, ly humanitas Christi unita; quia hoc ipso non sumeretur ut

* r

uni-

unita; nam ut unita dicit, & quidem sub hoc respectu, primò essentialiter, ipsum unitum VERBUM.

RESPONDEBIS 4. Quando amatur Christus secundum humanitatē prout conjunctam, directum objectum & principale, est sola humanitatis, quæ non est ita amabilis; quando autem amatur totum concretum, objectum principale est persona, quæ summè est amabilis: jam autem à principali fit denominatio.

CONTRA. Concedo, si sola humanitas sit objectum amabile, non esse illam summè amabilem; sed hoc est non sumi illam prout conjunctam VERBO; de quo tamen procedit disceptatio: dicereturque, quòd principale illius amoris non sit humanitas utcunque, sed humanitas prout conjuncta; & sic sumpta, cur non amabitur amore infinito?

RESPONDEBIS 5. Quòd amari humanitatem prout conjunctam VERBO, est amari VERBUM; hic autem agitur de amore humanitatis.

CONTRA. Quamvis, quando humanitas prout personata amatur, ametur VERBUM: amatur tamen, non quomodocumque; quia VERBUM, sed quia humanitas ab illo terminatur; consequenter, adhuc amabitur humanitas, prout condistincta à VERBO, dicens tamen cum illo conjunctionem: unde non amatur tunc humanitas, tanquam ipsa sibi radix illius amabilitatis, sed tanquam objectum materiale, attingibile propter illud formale: materiale autem objectum dicitur semper attingi, quamvis attingatur propter formale.

PROBATUR 2. Quotiescunque est idem motivum duplicis assensus, licet uni immediatius, alteri mediatè competat, assensus illi erunt pares in certitudine, licet unus assensus sit quasi principii, & alter quasi conclusionis; ut videre est in Fide: Ergo etiam, cum eadem sit ratio amabilitatis personæ, & ratio amabilitatis humanitatis personatæ, idem erit utriusque amor; quamvis immediatius cadet supra personam.

RESPONDEBIS. Ad amabilitatem, non tantum esse necessarium, ut eadem sit ratio amandi, sed etiam eodem modo applicata: cum ergo bonitas sanctitatis, non eodem modo humanitati & personæ VERBI applicetur, non fient hæc eodem modo amabilia.

CONTRA. Quia jam supra præmissum est, quòd si amabilitas hæc penes modum communicandi spectetur, non sit æqualis. Addo, illud principium, *Propter quod unumquodque tale, & ipsum magis*, dupliciter accommodari posse. Imò, si illud, propter quod aliquid est tale, communicet aut producat aliquid, re vel ratione distinctum. 2do. Nihil tale communicando aut producendo. Si posteriori modo contingat, habetur quidem immediatior ratio, in illo *Propter*

quod, sed non major; & ita anima rationalis est, propter quam homo est rationalis; quæ ejus rationalitas non est quid productum ab anima, neque ab ea, tanquam distinctum quid, communicatur, sed est ipsa anima dans se in partem. Cum ergo etiam sanctitas conjuncta humanitati à VERBO, non sit sanctitas communicata per productionem alicujus distincti à VERBO, dans se in terminum: fit ut humanitas non minus sancta reddatur, licet immediatius illa amabilitas debeat Personæ. Defensio hujus rationis petatur ex materia de Fide: An omnes assensus fidei sint certissimi?

CONFIRMATUR. Omnis forma, quæ se totam communicat alicui subjecto capaci, in genere causæ formalis, tribuit illi subjecto effectum formalem in illo genere & gradu, in quo ipsa est; & sic albedo, anima rationalis, &c. tribuunt effectum in gradu, quem habent: unde albedo ut 8. tribuit effectum albi ut 8. Ergo & sanctitas infinite sanctificabit. Et sicut non obest, ut eundem gradum tribuat albedo, quem habet, quamvis ille gradus albedini competat per identitatem, per participationem autem subjecto; sic nec oberit, quominus infinite sanctificet persona VERBI humanitatem, quamvis illa sanctitas competat per essentiam VERBO, per participationem humanitati. Quod autem dicit Aldrete, denominationis, *infinite sancti*, non esse capacem humanitatem; id ipsum probari deberet.

Restaurantur Rationes pro hoc Amore.

PROBATUR 3. Restaurando rationes, quas sibi objicit Lugo illisque respondet.

1. RATIO est. Humanitas ut sancta includit sanctitatem VERBI: Ergo ut sancta, diligitur sicut VERBUM.

RESPONDET Lugo. Si reduplices, inquit, sanctitatem formalem, eo sensu, humanitas, ut sancta, diligitur sicut ipsum VERBUM: si autem velis humanitatem ipsam, quia grata est, & sancta sanctitate VERBI, diligi secundum suam rationem, sicut VERBUM, falsum est.

CONTRA. Hoc quod est amari humanitatem, secundum suam rationem, vel integratur tanquam objectum amabile ex sanctitate VERBI, vel non? si non integratur: Ergo non statuitur in suppositione, de tali enim humanitate queritur. Si autem integratur: cur non amabitur infinite, sicut ipsum VERBUM, & ipsa forma?

ADDIT Lugo. Objectum illud integratum ex humanitate & VERBO, quia includit VERBUM, esse totum bonum, atque ipsum VERBUM. Cæterum amor erga illud totum, non fertur æqualiter ad utramque partem, æqualiter Deus deberet amare conjunctum ex creaturis & Deo. *Sed neq. hoc additum satisfacit.* Quia alteram illam partem, quam dicit non æqualiter amari, vel sumit unā cum VERBO, vel non?

si non

si non sumit: jam de hoc non est lis. Si sumit: Ergo æquè amatur ut VERBUM, non ratione sui, sed ratione VERBI. Exemplum autem illud de amore Dei & creaturarum, non est ad propositum, quia amabilitas creaturarum est alia ab amabilitate Dei, consequenter, nec æqualis amabilitati Dei: jam autem, prout supponitur in statu quæstionis, amabilitas humanitatis non est alia, quàm oriunda ex sanctitate Dei.

RATIO 2. est. VERBUM secundum se amatur infinite; est autem idem ut terminans, nec minus amabile: Ergo amabitur æquali amore.

RESPONDET Lugo. Licet Verbum terminans humanitatem sit infinite amabile: ceterum ut terminans, reduplicat actualem terminationem, quæ est unio creata: & hæc non est infinite amabilis; plus enim amat Deus VERBUM ipsum, & plus gaudet de existentia VERBI, quàm de eo, quod terminet naturam humanam.

CONTRA est. Quia vel accipis terminationem illam, tanquam objectum non integratum personæ Verbi, vel accipis prout integratum: si non prout integratum: jam de hoc non contrahitur. Si prout integratum: Ergo non minus est amabile, includit enim ipsum Verbū, Illa etiam propositio; Deus plus gaudet de existentia Verbi, quàm de eo, quod terminet humanam naturam, non est omnimodè vera: nam si accipiat terminatio, pro ipso terminante ut *Quod*, adeoque prout se tenet ex parte VERBI, indubiè æquè Deus de utroque gaudet: quia VERBUM prout terminans, est idem realiter cum ipso Verbo: Ergo æqualiter amabile; licet non æquè gaudeat Deus, de existentia terminationis ut *Quo*, ut gaudet de existentia Verbi, terminantis ut *Quod*.

RATIO 3. est. Bonitas quæ humanitas Christi redditur formaliter amabilis, est bonitas VERBI infinita: Ergo est infinite amabilis: sicut enim bonitas ut 8. facit amabile ut 8. ita bonitas infinita facit amabile infinite.

RESPONDET Lugo. Bonitatem quæ communicatur alicui subiecto, posse dupliciter considerari in ratione tantæ bonitatis: imò absolute & in ordine ad se: 2do relativè, & in ordine ad aliud, ut supponitur ex metaphysicis. Bonitas primo modo spectata, non reddit æquè amabile subiectum, ut est ipsa: secundo modo spectata, reddit æquè perfectum subiectum, ac est ipsa, relativè spectata: bonitas autem relativa fundatur in convenientia ad subiectum, majori quæ ad illud proportionem; item fundatur in unionem perfectiori: & sic eadem gratia magis perficit hominem, quàm lapidem: & anima rationalis magis perficit corpus, quàm unguis, propter perfectiorem unionem. *Hanc porrò doctrinam sic applicat ad subsistentiam.* Quia scilicet sub-

sistentia VERBI, licet sit in se bonitas infinita, non tamen reddit humanitatem secundum se infinite amabilem, quia non est tam bona illa subsistentia humanitati, quàm ipsi VERBO: tum propter minorem proportionem cum humanitate, quàm cum VERBO: tum propter magis intimam unionem: unitur enim Verbo per identitatem, humanitati per aliquid superadditum.

CONTRA est 1. Bonitas VERBI infinita, secundum se spectata, & bonitas relativa Verbi, spectata item penes Verbum, est eadem realiter: Ergo æquè amabilis: sed humanitas redditur amabilis amabilitate relativâ: Ergo redditur amabilis amabilitate infinitâ.

CONTRA 2do. Quia vel accipis illam communicationem, prout integratam ex persona Verbi, vel non prout integratam: si non prout integratam: non quæritur de hoc. Si autem accipis illam prout integratam: Ergo infinite amabilis propter illam.

CONTRA 3. Quia, quod non perficiat lapidem gratia, perficiat autem hominem, rejici debet in incapacitatem subiecti; cum autem sit capax sanctitatis substantialis natura humana, non est par illius, & lapidis, ratio. Quod verò sit capax sanctitatis, probatur: quia concretum illud, etiam per Lugonem, infinito amore amatur: concretum autem, cum dicat duo, non posset infinito amore amari, si utrumque non amaretur, licet propter eandem rationem, infinito amore. Nec obest, quominus illud concretum infinito amore ametur, quantumvis in illo concreto non sit subsistentia & sanctitas, per identitatem cum alio extremo: quia hic non quæritur, an si spectetur secundum modum communicandi sanctitatem, infinito amore ametur? sed, an amore infinito ametur, ob titulum ipsum, talis infinitæ sanctitatis? Et certè, concretum illud, ex gratia & lapide, non amatur tanquam concretum gratiosum: quia concretum gratiosum includit etiam subiecti capacitatem, quam negat lapis; jam autem concretum hoc, quod est ex natura humana & persona VERBI, est concretum gratiosum: cur ergo etiam infinito amore non amabitur humanitas, prout sanctificata?

Quantum ad id, quod addit de anima: si importatur aliqua imperfectio, inter unguis v. g. animatos, & caput, ea rejici debet in incapacitatem subiecti: humanitas autem, sicut est capax substantialis conjunctionis, & terminationis, sic est capax infinitæ sanctitatis. Et certè, positus prædicatis quorum capax est, & unguis, & caput, non minus est perfecte animatus, in hac sententia, unguis, quàm caput: nec minus perfecte formâ substantiali informatus, quàm caput: Ergo, si valet argumentum à pari, non minus perfecte erit digna amore humanitas, prout terminata subsistentiâ VERBI, ac ipsa subsistentiâ.

tiâ. Dixi, *in hac sententia*: quia qui censeret non animari unguem, admitteretq; non formam substantialem animæ, sed aliam in unguibus, aliam in capite, disparitatem daret: quod, cum non æquæ perfectæ forma informet unguem, quam caput, minus sit perfectus unguis: jam autem æquæ est perfectæ substantia terminans naturam humanam.

RATIO 4. est. Licet imago secundum se non sit digna adoratione, conjuncta tamen cum exemplari, est ita adorabilis: non ratione excellentiæ, quam in se habet, sed ratione excellentiæ, quæ est in exemplari: Ergo, licet humanitas secundum se non sit amabilis, sicut Deus: cæterum conjuncta Deo, sic amabilis est, sicut Deus: non ratione bonitatis propriæ, sed ratione bonitatis ipsius VERBI, cui conjungitur.

RESPONDET Lugo: hoc argumentum esse contrarios. Nam licet imago sit adorabilis ratione exemplaris, nunquam tamen terminat tam perfectam adorationem imago, sicut exemplar, sed inferiorem: citatque pro hac doctrina Suar. disp. 54. Sect. 4. & disp. 53. Sect. 3.

CONTRA est I. Quia, quod attinet ad Suar. ipsius mens disputatione 53. Sect. 3. colligi potest ex eo, quod dicat doctrinam suam conformem esse Lyrano, qui docet humanitatem Christi, in quantum unita est divinitati, latriâ esse adorandam, secundum se verò hyperduliâ. Posteriori autem loco duas format Conclusiones. 1ª est: Fieri rectè posset, ut prototypum in imagine uno actu adoraretur, atque hoc modo posse imaginem Christi adorari latriâ. 2ª ejusdem Conclusio talis est: interdum adorari potest imago sola, ut tota materia adorationis; & tunc, quamvis non propter se, sed propter exemplar adoretur, actus tamen adorationis, est distinctus, ab eo, quo ipsum exemplar in se, & propter se, adoratur: unde non potest dici propria & primaria latria. Quæ secunda Conclusio non faret doctrinæ Lugonis, in quantum videtur nostræ conclusioni opposita: quia neq; nos negamus, casu, quo ipsa per se sumatur humanitas, vel ut loquimur, casu, quo tota materia amabilitatis sit sola humanitas, quod inquam sic sumpta, non sit infinite sancta.

CONTRA 2. Quia quantumvis in nulla suppositione possit adorari imago, quæ talis, cultu latriæ: non sequitur quidquam contra nos; nam imago, quæ talis, non est capax substantialis excellentiæ divinæ, quæ tamen est objectum adorationis; jam autem humanitas Christi, cum sit capax suppositionis infinitæ, fit, ut potiori titulo amabilitatis infinitatem mereatur.

CONTRA 3. Quia aptari potest huc argumentum, quod, ad eundem medium terminum urgendum, proponit sibi Lugo. Licet imago non adoretur æquali adoratione cum exemplari, nec etiam Christi humanitas, si adoretur la-

triâ supremâ seorsim: cæterum si adoretur simul cum Verbo, quomodo adoratur totus Christus, tunc eadem & æqualis adoratio supremæ latriæ terminatur ad humanitatem, & ad VERBUM: item quando imago coadoratur, simul conjuncta cum exemplari, terminat eandem & æqualem adorationem: Ergo licet humanitas Christi secundum se non ametur, quantum VERBUM, cæterum ut conjuncta Verbo, seu ut deificata, terminat æqualem amorem.

RESPONDET Lugo, quod attinet ad imaginem, supponi falsum: nam quantumvis cum exemplari conjungatur, & adoratio terminetur ad illud aggregatum: diverso tamen modo terminatur ad exemplar, & imaginem; nam ad exemplar, fertur adoratio absoluta, quæ est superior: ad imaginem verò adoratio respectiva, quæ est inferior. Deinde quod attinet ad humanitatem Christi, fatetur ipsam terminare partialiter supremam latriam, quando adoratur Christus totus; quia ipsa humanitas, est pars illius compositi, quod adoratur supremâ latriâ, propter summam excellentiam, quam in se habet. Quando tamen amatur totus Christus ob excellentiam Verbi, quam includit, non coamantur æquali affectu omnes Christi partes, sed inæqualiter. Disparitatem assignat, quia scilicet adoratio est cultus exterior, qui indivisibiliter exhibetur toti supposito: quando enim ego assurgo prælato, non assurgo soli animæ, sed toti Prælato: amor verò est affectus interior, qui fertur ad bonum, atque adeo magis, ad magis bonum: & sicut qui amat Petrum propter ejus sapientiam, non amat æqualiter omnia quæ sunt in Petro, sed magis amat ejus animam, quam corpus, magis caput quam unguem: sic & Deus amans Christum, non fertur æquali affectu erga omnia quæ sunt in Christo, sed inæquali.

CONTRA 1. Quando adoratur Christus, eam adorationem latriæ participat ipsa humanitas: Ergo etiam quando amatur propter sanctitatem Verbi, amorem infinitum participat, propter eandem sanctitatem.

CONTRA 2. Quia procedit paritas, non de cultu exteriori, sed interiori: in quo solo directe latria consistit.

CONTRA 3. Quia, quod in Petro sapiente non æqualiter ametur caput, sed magis illud, quam unguem; id proficiscitur ex eo, quia titulus ille sapientiæ non se alligat unguibus, alligat autem se capiti pro hac vita: cum autem connexa sit ratio personalis sanctitatis cum natura humana, fit, ut ob illam sanctitatem etiam mereatur infinitam amabilitatem; ita ut tota diversitas sit non nisi penes modum participandi illam sanctitatem: videlicet quod VERBUM participet illam per identitatem, humanitas verò per unionem: ad quem modum participan-

di si

di si attendatur, ut jam dictum est sæpius, quæstio non agitur.

OBJICIT 1. Lugo. Quantumcunq; humanitas uniatur VERBO, & ex hac conjunctione reddatur amabilis, nunquam tamen Deus amat humanitatem, prout condistinguitur à VERBO, tantum, quantum diligit ipsum VERBUM; plus enim gaudet de existentia Verbi, quàm de existentia illius humanitatis: alioquin non esset amor ordinatus, sed inordinatus.

RESPONDETUR 1. Retorquendo argumentum, in quantum docet Lugo, concretum hoc, quod est Christus, infinito amore amari.

RESPONDETUR 2. Plus Deum gaudere de existentia Verbi, quàm de existentia humanitatis, secundum se spectatæ; sed non plus gaudere de existentia Verbi, quàm gaudere de existentia humanitatis, prout personatæ: & prout est objectum amoris, integratum ex illius entitate & persona Verbi; sicque sumptam humanitatem amari, non est amari inordinate, sed amari constanter: impendendo ad objectum, eundem amorem, quando eandem rationem amabilitatis participat; quæ in Verbo & humanitate est eadem, scilicet sanctitas personalis.

OBJICITUR 2. Licet per nos, attributa simul sumantur cum Deitate; potest unum esse perfectius alio materialiter; ergo & humanitas, licet sumatur cum conjunctione ad Verbum, potest non esse ita grata, ac ipsum Verbum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu antecedentis identificatio illa materialiter se habet, & solum attenditur ad esse objectivum illarum formalitatum, quod non dicit æqualitatem perfectionis; in præsentia autem, illa conjunctio ad Verbum, non materialiter se habet, sed ad illam in quæstione attenditur. Unde etiam, si formaretur quæstio: an materialiter accepta attributa, prout tamen identificata Deitati, sint æqualis perfectionis? indubiè sunt. Sed formatæ è converso quæstione, an licet sumantur attributa cum Deitate, possit esse unum perfectius alio materialiter? jam attenditur ad esse objectivum illorum, non ad identificationem, in præsentia autem attenditur, ad conjunctionem, quæ talem, Verbo.

OBJICITUR 3. Etiam attributa identificata Deitati, quantumvis materialiter sumantur, adhuc tamen dicuntur identificationem; & hoc non obstante, unum perfectius est altero materialiter: Ergo & in præsentia simile quid dicendum.

RESPONDETUR. Identificationem illam materialiter se tunc habere, neq; illam reduplicari; reduplicatur autem in præsentia, conjunctio cum persona divina.

ADDO per modum Conclusionis. *Humanitas conjuncta divinitati, si non sumatur tanquam objectum ex sua entitate & persona VERBI integra-*

tum, adeoque sumatur non nisi materialiter, non est objectum infiniti amoris divini.

RATIO est: quia sic sumpta non plus importat, quàm seipsam; illa autem in seipsa non est persona divina: Ergo nec sanctitas divina: Ergo nec amabilitas divina, adeoque infinita. Et hoc puto voluit Lugo.

Aldrete disp. 48. sic discurre. Ponit humanitatem reddi sanctam infinite simpliciter, in genere, sanctificationis, per unionem distinctam; idque ideo: quia non est excogitabilis creatura non unita Deo, æquè sancta; tametsi haberet infinitam gratiam habituales. Ponit deinde, posse nos loqui de humanitate ut sancta, reduplicando supra dignitatem ipsius sanctitatis secundum se; & hoc sensu, humanitas ut grata, diligitur sicut Verbum ipsum: quia hoc solum est dicere, Verbum ipsum diligi. 2do potest reduplicari supra humanitatem, quia grata est; ita ut hoc sensu, sit subiectum, quod amatur; & dicit, sub hac consideratione non esse infinite sanctam humanitatem, nec æquè amari, ac Deum.

CONTRA est. Imprimis interrogare restat, an dignitas ipsius sanctitatis, secundum se, prout communicata, sit infinito amore digna? si non est: nec erit priori modo sumpta, infinite digna. Si est: habetur intentum. Deinde, si priori sensu est digna infinito amore sanctitas divina, etiam in posteriori reduplicatione erit digna: cum sit eadem; estq; ita subiectum amoris, ut, in hoc subiecto, involvatur ipsum illud formalisativum subiecti. Et sicut forma ignis non magis calefacit, quàm ipse ignis, eò quod in ipso igne ipsa forma ignis reperiatur; ita & in præsentia. *Sed videndum quid insuper objiciat?*

Punctum Difficultatis 7.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT 1. Aldrete. Opposita sententia est inintelligibilis, quia plus gaudet Deus de existentia VERBI, quàm de ipsa humanitate, quia est sancta per Verbum; etenim amor Dei sequitur bonitatem objecti: humanitas autem nequit esse par bonitatis cum Deo: quia quod non est semper, est minus quàm Deus. Et quamvis humanitas deificetur per Deitatem, minime tamen constituitur Deus; hinc sequeretur secundum Bernardum, si illa humanitas, ratione illius sanctitatis increata, esset summè bona, quod daretur summum bonum, de quo verificaretur, non esse Deum.

RESPONDETUR. Negando assumptum. Humanitas autem secundum se, non potest esse par bonitatis cum Deo, potest tamen prout personata; cum hoc ipso involvat personam, quæ se ipsa non est minor, personans humanitatem.

Et licet id, quod nec per identitatem, nec personaliter est Deus, sit minus Deo; non tamen id, quod licet per identitatem non est Deus, est Deus personaliter: aliàs darentur duo Dii, unus major, & alter minor, nempe personaliter Deus. *Hæc propositio.* Humanitas deificata non constituitur Deus, indiget mollificari; indubiè enim humanitas deificata constituitur Deus personaliter; admittere quæ, quod aliquid deificetur, & non sit Deus: est admittere consimilem distinctionem, ac admisit Porretanus, inter Deitatem & Deum.

Auctoritas Bernardi non est contrarios; quia ille solum dicit: Si Divinitas non est Deus, ut dicebat Porretanus, cum divinitas illa, debeat esse summè bona, darentur duo summè bona. Sed id ex nostris principiis non sequitur: nam nos non dividimus Personam VERBI, prout est personans humanitatem, & prout est persona: imò eam dividit potius Aldrete, consequenter non idem dicimus, ac ii, qui cum Porretano dividebant Deitatem à Deo. Adde, sicut nemo dicit, minus esse perfectum universum, unà cum Deo sumptum, quàm sit perfectus Deus; imò multi dicunt, extensivè magis esse perfectum; ita nec debet dici, humanitatem minus esse amabilem, in quantum est terminata à VERBO. Deinde, hoc argumentum potius ostendit, quod, si spectetur sanctitas divina, secundum modum, quo communicatur, non æquè communicetur humanitati, ac ipsi, naturæ divinæ: de quo non est lis.

INSTAT 1. Non potest negari, quod Christus ut homo, & secundum humanitatem, sit minor Deo, & subiciatur Deo; unde etiam Christus dicitur minor Patri, etiamsi consideretur humanitas, ut sanctificata à Verbo.

RESPONDETUR. Non importando dignitatem personæ divinæ, minor est humanitas illa; importando tamen dignitatem personæ, non est minor; sed est ille in Patri, & Pater in filio, unde etiam dicit Christus de se, *Ego & Pater unum sumus.*

INSTAT 2. Concilium Francofordiense dicit, Deus & homo erat, qui secundum Deum dicebat, *ego & Pater unum sumus*, & secundum hominem, *Pater major me est*; & tamen non agebat: Pater dominus meus, sed major. Ubi Concilium concedit humanitatem, etiam ut sanctificatam, esse minorem Patri.

RESPONDETUR. Negando id concedere Concilium, quod autem dicit secundum hominem, sumit illic hominem pro natura humana, sicut & Deum pro natura divina: indubiè autem secundum naturam humanam minor est Patri: sed non dicit: quod minor sit secundum hominem; quatenus etiam terminatur personā divinā.

INSTAT 3. In eo sensu, concedit Concilium, Christum ut hominem esse minorem, quod ne-

gat esse adoptivum; sed loquendo de humanitate ut sanctificata, negat esse adoptivum: ergo de ipsa, ut sanctificata, concedit, quod sit Christus minor Patri.

RESPONDETUR. Francofordiense Concilium ad duo respexisse. Imprimis voluisse refutare errorem, in quantum favebat Arianismo, spolianti Christum verā divinitate, significant hoc illa verba Concilii. *Adoptivum eum filium, quasi purum hominem, calamitati humane subiectum, & quod pudet dicere, servum etiam, impii & ingrati tantis beneficiis, liberatorem nostrum, non pertimescitis venenosā fauce susurrare.* Eò etiam serviunt auctoritates Patrum. Deinde voluit decidere hanc quæstionem, an debeat appellari servus? ponitque phrasas quidem esse veteris testamenti, quæ eum servum appellant, v. g. *Da imperium servo tuo: & Noli timere servus meus iacob.* Concludit tamen non debere appellari servum, licet possit appellari minor Patri, eò quod minor Patri dicatur in novo testamento, sed nullibi servus. Verba Concilii sunt. *Postquam autem referavit umbram veritatis, qua sub allegorica sylva latebat, nusquam eum à Patri servum vocatum legimus &c. nec Filium, Dominum eum suum appellasse.* Fatetur autem Concilium, quod appelletur minor, sed non debet dici servus. Verba Concilii sunt; *Et secundum, inquit, hominem, Pater major me est, & tamen non ait; Pater Dominus est.* Sed inde non apparet, quid contra nos sequatur: Deinde expressa sunt verba Concilii; quod illa verba, *Pater major me est*, dicat Christus secundum hominem, adeoque secundum humanitatem. Ergo non secundum quod dicit personam Verbi, & secundum quod ab ea dignificatur; cui oppositum videtur arguens velle evincere. Denique alia est hæc propositio; Humanitas sanctificata potest dici minor Patri, non tamen serva. Et alia hæc; Potest dici minor Patri ut sanctificata, prius illud est verum, sed non posterius; de quo tantum hic agitur.

OBJICIT 2. Aldrete. Humanitas non ita sanctificatur, à Verbo, ut ipsa, prout sanctificata, sit adoranda illa latrā perfectā, quā adoratur Deus, pro quo recitat plures auctoritates.

RESPONDETUR. Illa omnia procedere de humanitate, secundum se spectata: non autem prout importat personam sanctificantem; salvaturque, quod summè adoretur sola Trinitas: cum illa adoratio humanitatis prout terminatur, sit adoratio personæ Trinitatis, habentis rationem terminantis humanitatem.

OBJICIT 3. Si humanitas, esset sancta simpliciter infinite, ita ut redderetur non minus amabilis, quàm Deus ipse: non posset Deus, pro suo libero beneplacito, impedire illam sanctificationem; nam objectum, quod repræsentatur ut dignum summo amore, necessariò ama-

tur à Deo; ita, ut si in potestate Dei sit, ponere illud objectum, non possit illud non ponere, quoniam objectum infinitum necessario rapit divinam voluntatem.

RESPONDE TUR. Sequelam & omnes probationes fore veras, si illa sanctificatio sit infinita, non tantum quoad formam sanctificantem, sed etiam quoad modum communicandi se illi formæ sanctificanti. Et quia medio non nisi illo modo, proceditur ad habendam illam formam sanctificantem, cum ipse ille modus, ad sui amorem non necessitet, potest pro libitu Deus nolle, ut se, eo modo, infinite diligibilis sanctitas communicet. Rursus, quamvis Deus necessitaretur ad amandam illam sanctificationem æstimatorivè: non tamen decretivè; quia ne decretatur, potest habere rationes; ne æstimetur, nullas de quo etiam aliàs actum.

INSTAT I. Pater æternus, pro priori originis, ante existentiam Filii & Spiritus Sancti, cognoscit relationes Filii & Spiritus Sancti, & illas amat, non liberè, sed necessario: amatque ipsarum existentiam; ergo etiam, si humanitas posset reddi summè bona, non posset non amari, ut existeret.

RESPONDE TUR. Id verum esse, si & quoad modum, & quoad formam sanctificantem, amandam, necessitaret Deus. Disparitas ergo exinde est, quia in casu antecedentis est necessitatus, etiam quoad modum; non autem in casu consequentis. Deinde, quia ut amet Pater, etiam existentiam aliarum personarum, necessitatur: nec potest habere rationem ut non amet; jam autem non possunt quidem haberi rationes, ne Deus æstimatorivè amet existentiam humanitatis, habentur tamen, ne amet decretivè. Quæ autem ad probationem antecedentis sui adducit, ea concessa sunt in prima parte. Phrasis etiam non est exacta; quia licet sit prioritas originis, non tamen, est ante existentiam aliarum personarum.

INSTAT 2. Si humanitas Christi per sanctitatem divinam redderetur summè amabilis, redderetur etiam omnino indefectibilis, & ens necessarium; nam cæteris paribus, majus bonum est, esse perfectionem omnino indefectibilem, quam defectibilem, necessariam, quam contingentem; quod est rationis ductum manifestum. Ergo si humanitas Christi esset summè bona, summè amabilis: nullà ratione posset absolute magis esse amabilis; ac proinde non careret necessitate existendi, essetque indefectibilis.

RESPONDE TUR. Verum id fuisset, si etiam quoad modum communicandæ summæ amabilitatis, habuisset infinitatem Incarnationis: item, quæ si æqualis esset necessitas pro decretiva, ac pro æstimatoriva. Deinde, cum necessitas existendi sequatur naturam, quæ per se uniri non potest, consequenter nec fundat communica-

tionem idiomatum: atque adeo nec reddet humanitatem indefectibilem; potest autem reddere, ex dictis, humanitatem sanctam. Qui autem negaret, ab ipsa natura divina sanctificari humanitatem, daret disparitatem; quod ista indefectibilitas non sequatur virtualitatem personæ, adeoque nec tribui ab illa possit, cum tamen sanctitas sequatur personam.

INSTAT 3. Non est, cur creatura possit Deo coæquari in sanctificatione, non autem in aliis perfectionibus Dei.

RESPONDE TUR. Retorquendo argumentum, cur possit sanctificari humanitas sanctitate, & non possit saltem finitè, ubicari immensitate? sicut ergo Aldrete recurrit hic, ad sua principia, ita recurrendum erit ad allatas supra disparitates.

INSTAT 4. Deberet humanitas reddi sancta indefectibiliter, si fieret summè sancta; sanctitas enim indefectibilis, est perfectio in genere sanctitatis.

RESPONDE TUR. Reddi illam sanctam indefectibiliter, quoad formam sanctificantem, non autem quoad modum sanctificandi, qui est defectibilis.

INSTAT 5. Quia recursus ad hoc, quod illa sanctitas, quoad modum, non infinite communicatur humanitati, non tenet; nam totus ille modus in hoc staret, quod non communicaretur per identitatem. Hoc autem non tenet: quia gratia habitualis, quæ defacto datur, non minus denominat subiectum gratum, quam alia gratia habitualis, quæ seipsa uniretur; nec minus reddit intelligentem intellectio, siue ponatur unita mediâ virtute, siue non; materia item quantitate affecta non minus redditur impenetrabilis, quam si illi identificaretur quantitas; idem dicendum de ubicatione, duratione &c. Demus etiam aliquam substantiam, quæ per se ipsam cognosceret, & aliam, quæ per distinctam intellectiorem, sed pari claritate, perciperet objectum: quis dubitat, hanc secundam æquè reddi intelligentem, ac primam? Denique per Patres, relatio Filii in divinis, æquè perficit Patrem, ac Filium, quamvis distinguatur realiter à Patre, non à Filio, hocque tenent PP. qui in sessionem unius personæ explicant, per inexistentiâ unius personæ in alia.

RESPONDE TUR. Negando quod assumitur. Instantiæ de gratiâ, intellectiione &c. solum probant esse æqualitatem quoad effectum formalem habendum, non autem quoad modum habendi. Nam esset creatura perfectior indubiè, quæ per suam substantiam intelligeret, quam quæ per actum distinctum; licet in hoc, quod est attingere objectam, æqualitas esset. Instantia illa Theologica non tenet: quia concedo, Patri inexistere per in sessionem Filiationem: sed nego, quod perficiat Patrem; perfici enim istud, non apparet, quid aliud sit quam consti-

tui? Pater autem non constituitur Filiatione. Quod autem Pater non minus sit perfectus, quam Filius, & è converso: oritur ex æquivalentia unius perfectionis ad aliam: non autem, quod una persona perficiat aliam, hocque solum volunt auctoritates, quas inibi adducit Aldrete.

DIFFICULTAS II.

De Gratia habituali & Capitis in Christo.

ASSERO I. *Dari in Christo gratiam habitua-*
lem.

RATIO asserti est autoritas Scripturæ, & Patrum. Nam illum locum; *Vidimus illum quasi unigenitum à Patre, plenum gratiæ & veritatis*, communiter interpretes accipiunt de gratia habituali. Locum item illum; *Propterea unxit te Deus Deus tuus oleo letitiæ, præ consortibus tuis*, quamvis non pauci accipiant de gratia unionis, nihilominus Athanasius Serm. 2. contra Arianos, intelligit eundem de gratia habituali. Auctoritates PP. plures assert Suar. disp. 18. Sect. 11. Suffecerit Auctoritas Augustini 15. de Trinitate cap. 26. *Dominus ipse IESVS, non solum Spiritum Sanctum dedit, ut Deus; sed etiam accepit, ut homo; & propterea est plenus gratiæ, quia unxit eum Deus Spiritu S. non utique oleo visibili, sed dono gratiæ, quod visibili significatur unguento, quo baptizatos ungit Ecclesia.*

ASSERO 2. *Usum, ad quem ponenda est gratia habitualis in Christo, esse, ut perficiatur natura humana, in esse principii, connaturalis operantis actus supernaturales, à natura humana elicibiles. Ut id totum explicetur.*

SUPPONO I. definivisse VI. Synodum Actione 4. duas esse operationes in Christo, divinam & humanam, inconfusas; à duobus principiis, licet ab uno operante, hoc est, unâ personâ, utriusque naturam terminante, proficiscentes.

SUPPONO 2. Operationes perfectas à natura humana Christi, quâ tali, duplices fuisse; quasdam quidem naturales, & quasdam supernaturales, naturalis operatio fuit, v. g. appetitus comedendi vel bibendi: supernaturalis autem v. g. oblatio, tolerantia illius sitis, &c. similia.

SUPPONO 3. Christum secundum humanam naturam spectatum, non fuisse principium proportionatum actuum supernaturalium. Ratio est: quia causa naturalis, ut est humanitas Christi, improporcionata est effectui supernaturali; hoc ipso enim ille effectus non esset supernaturalis, si alicui principio creato, secundum vim & exigentiam illius naturalem, deberetur.

SUPPONO 4. Principia naturalia dupliciter proportionari ad actus supernaturales. *Primo* per aliquid permanens conjunctum sibi, & ele-

vans principium naturale; qualis est in nobis habitus gratiæ, fidei &c. *Secundo*, per aliquid transiens, hoc est, per auxilium Dei extrinsecum.

SUPPONO 5. Quando proportionatur potentia, per aliquid intrinsecum & permanens, istam proportionandi rationem, esse magis connaturalem, quia magis accedit ad naturam, quæ est principium motus ab intrinseco.

Ex his suppositis, patet jam, cui usui data sit Gratia habitualis Christo.

Restant contra nostram explicationem solvenda Objectiones.

DICES I. Si Christus habuisset gratiam, tota illa simul infundi debuisset; aliàs non fuisset plenus gratiæ & veritatis; infundi autem illi tota simul gratia quam habuit, non potuit; quia quomodo crevisset gratiâ apud Deum & homines, & quomodo nobis meritis fuisset tota vitâ?

RESPONDETUR. Duo hîc distinguenda esse. *Primum*, An Christus nonnisi in instanti conceptionis suæ meruerit, non autem totâ vitâ? Alterum: An in instanti suæ conceptionis totam gratiam habuerit? Hoc *secundum* est verum, ut probat allata scriptura, quando autem dicitur, profecisse gratiâ; id intelligendum est, quod proficiebat in ordine ad nos, monstrando per opera bona gratiam, quam habebat, ut interpretatur Bernardus homil. super missus. Et Athanasius, lib. 4. contra Arianos, longè, post medium, ut citat Amicus hîc num. 28. Quod autem ad meritum, quo meruit nobis, attinet; totâ vitâ suâ merebatur, ut docet Suar. d. 39. Sect. 3. & Amicus disp. 26. Sect. 5.

DICES 2. Gratia in nobis ideo exigitur, ut nos constituat in esse filiorum Dei; cum ergo id jam Christus habeat ex vi subsistentiæ Verbi, nulla illi debetur gratia. Idem etiam de habitibus consequentibus gratiam, sic proponit Lugo. Habitus virtutum in tantum prærequirunt gratiam, in quantum prærequirunt subiectum constitutum in ordine divino; sed Christus, ut homo, etiam sine gratia habituali, supponitur constitutus in ordine divino; ergo jam habet aliquid, ratione cuius debeat sibi tale genus operationum, etiam sine gratia habituali.

RESPONDETUR. Gratiam quidem exigi etiam ideo, ut nos constituat in esse divino; exigi tamen & ex alia ratione, ut in nobis sit principium permanens operandi supernaturaliter: nam gratia contritionis in peccatore præcedens contritionem, non est constitutiva Filii Dei, & tamen est principium operandi supernaturaliter; ex hoc itaque titulo, debebatur Christo gratia habitualis: quod procedit etiam si non ponatur, quod gratia ipsa elicitivè ad omnes operationes concurrat; idque ideo: quia si ipsi alii habitus elicitivè concurrunt, ne sint sine sua radice,